

Budapest,
1998. június 9.,
kedd

49. szám

Ára: 210,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
24/1998. (VI. 9.) BM r.	4074
25/1998. (VI. 9.) BM r.	4080
26/1998. (VI. 9.) BM r.	4081
35/1998. (VI. 9.) IKIM r.	4081
25/1998. (VI. 9.) MKM r.	4083
26/1998. (VI. 9.) MKM r.	4091
22/1998. (VI. 9.) AB h.	4091
23/1998. (VI. 9.) AB h.	4096
24/1998. (VI. 9.) AB h.	4100
73/1998. (VI. 9.) KE h.	4103
1084/1998. (VI. 9.) Korm. h.	4103
1085/1998. (VI. 9.) Korm. h.	4104
	4106
	4109
	4112
	4114
	4116

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 24/1998. (VI. 9.) BM rendelete

a vállalkozás keretében végzett személy-
és vagyoni védelmi, valamint a magánnyomozói
tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi
és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló törvény
végrehajtásáról

A vállalkozás keretében végzett személy- és vagyoni védelmi, valamint a magánnyomozás szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló 1998. évi IV. törvény (a továbbiakban: Tv.) 49. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — az igazgatási szolgáltatási díj tekintetében a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Tv. 4. §-ában meghatározott engedélyt a vállalkozó székhelye szerint illetékes városi (fővárosi kerületi) rendőrkapitányság (a továbbiakban: rendőrkapitányság) adja ki.

(2) A kérelemnek tartalmaznia kell:

a) a folytatni kívánt tevékenység Tv. szerinti megnevezését;

b) az egyéni vállalkozó, valamint a társas vállalkozás cég-bírószághoz bejelentett vezető tisztségviselőinek személyazonosító adatait, továbbá az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy ezek a személyek megfelelnek a Tv. 4. §-ának (3) bekezdésében írt feltételeknek;

c) az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy az engedélyért folyamodó személyek nem állnak a Tv. 1. § (4) bekezdésében, illetve a 4. § (4) bekezdésében írt korlátozó rendelkezések hatálya alatt;

d) a vállalkozás formáját, székhelyét vagy székhelyhiányában telephelyét;

e) a cégjegyzékszámot, illetve ha már működő (bejegyzett) vállalkozó nyújt be kérelmet, a cégbírószághoz bejegyzés, illetve egyéni vállalkozó esetén a vállalkozói igazolvány számát.

(3) A kérelemhez mellékelni kell:

a) a Tv. 4. §-a (2) bekezdésének a) pontjában írt feltétel fennállását igazoló okirat másolatát;

b) a kamara igazolását a Tv. 4. §-a (2) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott feltételek fennállásáról;

c) társas vállalkozás esetén a társasági szerződés (alapító okirat, alapszabály) másolatát.

(4) A vállalkozó az egyéni vállalkozói igazolványának, illetve a cégbejegyzésről szóló bírósági végzésének másolatát az igazolvány kézhezvételétől, illetve a végzés jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül köteles az engedélyt kiadó rendőrkapitányságnak megküldeni.

2. §

(1) A Tv. 5—6. §-ában meghatározott igazolványt és az ideiglenes igazolványt a kérelmező lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányság adja ki. Az igazolvány visszavonásig, az ideiglenes igazolvány hat hónapig érvényes.

(2) Az igazolvány, illetve ideiglenes igazolvány kiadása iránti kérelemnek tartalmaznia kell:

a) a kérelmező családi és utónevét (nők esetében a leánykori családi és utónevet is), születési helyét, időpontját, anyja leánykori családi és utónevét, állampolgárságát, lakcímét, személyi igazolványának számát;

b) az 1. számú mellékletben meghatározott igazolvány típusának megjelölésével a gyakorolni kívánt tevékenység Tv. szerinti megnevezését;

c) igazolvány iránti kérelem esetében a Tv. 5. §-a (3)—(6) bekezdésében, ideiglenes igazolvány iránti kérelem esetében a Tv. 6. §-a (1)—(2) bekezdésében meghatározott feltételek meglétére, továbbá az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy a kérelmező nem áll a Tv. 1. § (4) bekezdésében, illetve a 4. § (4) bekezdésében írt korlátozó rendelkezés hatálya alatt.

(3) A kérelemhez csatolni kell:

a) két db 3,5× 4 cm-es nagyságú, három hónapnál nem régebbi arcfényképet;

b) igazolvány iránti kérelem esetén a 9. §-ban meghatározott iskolai végzettséget vagy szakképesítést tanúsító okmány közjegyző által hitelesített másolatát;

c) ideiglenes igazolvány iránti kérelemnél a szakképzési szerződés egy eredeti példányát.

(4) Az igazolványt, ideiglenes igazolványt az 1. számú mellékletben meghatározott formában kell kiadni.

3. §

(1) A vállalkozás keretében végzett személy- és vagyoni védelmi, valamint magánnyomozói tevékenység engedélyezésének, az igazolvány, ideiglenes igazolvány kiállításának igazgatási szolgáltatási díja:

a) a Tv. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott rendőrhatalósági engedély iránti kérelem esetén tevékenységfajtánként 20 000 Ft;

b) a Tv. 5. §-ának (1) bekezdésében meghatározott igazolvány kiadása vagy pótlása iránti kérelem esetén igazolványfajtánként 6000 Ft;

c) a Tv. 6. §-ának (1) bekezdésében meghatározott ideiglenes igazolvány kiadása vagy pótlása iránti kérelem esetén igazolványfajtánként 2000 Ft;

d) névváltoztatás esetén szükséges igazolványcsere iránti kérelem esetén igazolványfajtánként 2000 Ft.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott díjakat illeték-bélyeggel kell megfizetni.

(3) Fellebbezés esetén az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 29. §-ának (2) bekezdése szerinti illetéket kell leróni, a jogorvoslati eljárásban a megfizetett illeték visszafizetésére a 32. §-ában foglaltakat kell alkalmazni.

4. §

(1) A tevékenység megkezdését, szüneteltetését, megszűnését, továbbá a nyilvántartási adatokban bekövetkezett változást — beleértve a tagok, segítő családtagok és az alkalmazottak személyében és adataiban bekövetkezett változásokat is — a nyilvántartáson történő átvezetés céljából a vállalkozó köteles a tárgyhót követő hónap ötödik napjáig a vállalkozó székhelye, ennek hiányában telepelye szerint illetékes rendőrkapitányságnak bejelenteni.

(2) A tagok, segítő családtagok, alkalmazottak személyében bekövetkezett változások bejelentéséhez csatolni kell a változással érintett igazolványának másolatát.

(3) Az igazolvány adataiban, kiadásának feltételeiben bekövetkezett változást az igazolvánnyal rendelkező személy köteles 8 napon belül a lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságnak bejelenteni.

(4) A rendőrség és a határőrség nyomozóhatósági feladatokat ellátó szerve (a továbbiakban: nyomozóhatóság) a Tv. 8. §-ának (3) bekezdésében írt büntetőeljárás esetén — a Tv. 7. §-a szerinti nyilvántartás igénybevételével — ellenőrzi, hogy az eljárás alá vont személy rendelkezik-e igazolvánnyal. Ha az érintett rendelkezik igazolvánnyal, a nyomozóhatóság az igazolványt átvételi elismervény ellenében köteles elvenni, majd azt — az elvétel okának megjelölésével — az igazolványt kiállító rendőri szervnek megküldeni.

5. §

(1) A Tv. 12. §-ának (3) bekezdése alkalmazásában a vállalkozás neve vagy rövidített neve alatt az egyéni vállalkozói igazolványban, illetve a cégbírósági határozatban rögzített adatokat kell érteni.

(2) A személy- és vagyonőr formaruháján foglalkoztatásától függően „testőr”, „vagyonőr”, illetve „személy- és vagyonőr” feliratok helyezhetők el.

6. §

A személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végző, illetve a magánnyomozó a munkavégzés során az igazolványt, ideiglenes igazolványt köteles magánál tartani és azt a hatóság, illetve az intézkedésével érintett személy felhívására felmutatni.

7. §

A gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvényen a személy- és vagyonvédelmi tevékenység csak a rendezvény biztosítását végző rendőri szerv által meghatározott szabályok betartásával végezhető.

8. §

(1) A személy- és vagyonőri, valamint a magánnyomozó képesítés szakmai vizsgáit a 2. számú mellékletben felsorolt rendőrségi oktatási intézmények, valamint a regionális munkaerő-fejlesztő és -képző központok szervezik.

(2) A vagyonvédelmi biztonságtechnikai tervező, szerelő tevékenység végzéséhez szükséges képesítés szakmai és vizsgakövetelményeit külön jogszabályok határozzák meg.

(3) A szakmai vizsgabizottság tagja a kamara megalakulását követően a kamara képviselője.

9. §

(1) Személy- és vagyonőri, magánnyomozói képesítésként kell elfogadni az egyetemek állam- és jogtudományi karán, a Rendőrtisztai Főiskolán, a Rendőrtisztai Főiskola átképzőotagozatán, a Rendőrtisztai Akadémián, az Államigazgatási Főiskola Igazgatási Rendszerszervező szakán, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, illetve a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem katonai biztonsági és általános felderítő szakán szerzett diplomát, valamint a rendőri szakközépiskolában szerzett bizonyítványt.

(2) Személy- és vagyonőri képesítésként el kell fogadni a katonai felsőfokú oktatási intézményben szerzett oklevelet, a rendőri szakiskolán, a határrendész képző szakiskolán, a büntetés-végrehajtás tiszthelyettes képző iskolán, a középfokú katonai szakképzési intézményben szerzett képesítést, a kutyavezető szakképesítést, a biztonságsszervezői szakképesítést.

(3) Személy- és vagyonőri képesítésként kell elfogadni az üzemrendészeti szervek szervezéséről szóló 14/1960. (III. 24.) Korm. rendelet, valamint a közületi szervek rendészeti tevékenységéről szóló 6/1988. (II. 12.) MT rendelet alapján szerzett rendész képesítést, ha a kérelmező igazolja, hogy az e rendelet hatálybalépését megelőző tíz éven belül legalább három évig rendész munkakörben dolgozott.

(4) Vagyonvédelmi biztonságtechnikai tervező, szerelő képesítésként kell elfogadni a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola Villamosmérnöki szak, Műszer-automatika szakirány, Felügyeleti informatika és elektronikus vagyonvédelmi szakterületen, a Budapesti Politechnikum (3. számú melléklet) biztonságtechnikai mérnöki szakán szerzett képesítést, valamint az Országos Képzési Jegyzékben szereplő elektronikus és mechanikus vagyonvédelmi rendszerszerelő szakképesítést.

A kamara első választásának szabályai

10. §

(1) E rendelet alkalmazásában személy- és vagyonvédelmi és magánnyomozói szövetség az e tevékenységet folytató vállalkozások és személyek által létrehozott olyan szervezet:

a) amely az egyesülési jogról szóló törvény alapján jött létre, és a Tv. hatálybalépéséig a bíróság mint egyesületet nyilvántartásba vette;

b) a területi ipari és kereskedelmi kamara személy- és vagyonvédelmi tagozata.

(2) A Tv. 41. §-ában meghatározott szövetségek a rendelet hatálybalépését követő tizenöt napon belül jelenthetik be a Belügyminisztériumnak, hogy a Szervező Bizottság (a továbbiakban: bizottság) munkájában részt kívánnak venni.

(3) A bejelentkezéshez csatolni kell a szövetség bírósági nyilvántartásba vételt tanúsító végzésének másolatát, illetve a személy- és vagyonvédelmi tagozatok esetében a megalkulásról készült jegyzőkönyvnek az ipari és kereskedelmi kamara területi szervezete által hitelesített másolatát.

11. §

(1) A Belügyminisztérium a nyilvántartásba vételt követő 15 napon belül összehívja a szövetségek képviselőit a bizottság tagjainak megválasztására.

(2) A szövetségek két fő bizottsági tagra tehetnek javaslatot. A bizottság tagjai a megyei szervező bizottságok vezetői is.

(3) A bizottság tagjait a belügyminiszter megbízólevelével látja el.

12. §

A bizottság

a) a megalakulását követő harminc napon belül létrehozza a megyei, fővárosi szervező bizottságokat,

b) tagjai közül elnököt, valamint a Tv. 47. §-ának 4., 5. és 6. pontjában meghatározott szakmai kört képviselő al-elnököket választ, és további tisztségviselőket választhat,

c) kijelölt tagja vezetésével munkacsoportokat hozhat létre,

d) meghatározza ügyrendjét, a tisztségviselők, a megyei, fővárosi szervezőbizottságok, továbbá a munkacsoportok feladatait.

13. §

(1) A társas vállalkozók szervezési hozzájárulás címén — 1999. évi tagdíjuk terhére — az 1998. évben fizetett gazdasági kamarai tagsági díj 25%-át, de legalább kétezer forintot, az igazolvánnyal rendelkező személyek kétezer forintot a bizottság felhívására harminc napon belül fizetik be a bizottság e célra megnyitott bankszámlájára.

(2) A szervező bizottság gazdálkodására és könyvvizelésére az egyesületekre vonatkozó szabályok az irányadók.

(3) A bizottság részletes elszámolást készít gazdálkodásáról, amelyet az alakuló küldöttgyűlésen terjeszt elő.

14. §

A bizottság elkészíti a kamara alapszabályának tervezetét, melyet legalább a küldöttgyűlés időpontja előtt két héttel a megyei szervezőbizottságoknak kell megküldeni.

15. §

A küldöttválasztás megszervezésében a megyei, fővárosi szervező bizottság feladata:

a) a területi küldöttválasztó gyűlés megszervezése és levezetése;

b) a megválasztott küldöttek részére megbízólevelével kiállítás;

c) a választás jegyzőkönyvének elkészítése.

16. §

A rendőrség — a küldöttválasztó gyűlés összehívása érdekében — a bizottság rendelkezésére bocsátja az engedéllyel, illetve igazolvánnyal rendelkezők azonosító adatait megyénkénti megoszlásban, s ennek alapján kell meghatározni a megválasztható küldöttek számát.

17. §

(1) A társas vállalkozások, illetve az igazolvánnyal rendelkező személyek — ideértve az egyéni vállalkozókat is — megyénként választják meg küldötteiket.

(2) Az igazolvánnyal rendelkező személyek, a társas vállalkozások és a kizárólag engedéllyel rendelkező egyéni

vállalkozók az általuk birtokolt igazolványok, illetőleg az engedélyezett tevékenységek számától függetlenül egy szavazattal rendelkeznek, s egy területi küldötti mandátumot szerezhetnek.

(3) Több társas vállalkozást ugyanaz a természetes személy a szavazás során nem képviselhet. Az érintett írásban nyilatkozik arról, hogy melyik társas vállalkozás nevében él szavazati jogával.

(4) A Tv. 47. §-ának 4., 5. és 6. pontjában meghatározott szakmai körbe sorolt tevékenységek közül ugyanaz a természetes személy a szavazás során csak egyet képviselhet. Az érintett írásban nyilatkozik arról, hogy melyik szakmai körbe sorolt tevékenységek képviseletében él szavazati jogával.

18. §

(1) A megyei, fővárosi küldöttválasztó gyűlésen a személy- és vagyonőri igazolvánnyal rendelkező személyek minden nyolcvan fő után egy, a nyolcvan főt el nem érő hányad tekintetében egy, a magánnyomozói igazolvánnyal rendelkező személyek minden tizenöt fő után egy, valamint a tizenöt főt el nem érő hányad tekintetében egy megyei küldöttet választanak.

(2) A küldöttválasztás során a 17. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatoknak megfelelő arányú képviseletet kell biztosítani a vagyonvédelmi biztonságtechnikai tervező, szerelő szakmai kör számára.

(3) A társas vállalkozások minden tíz vállalkozás után egy, valamint a tíz vállalkozást el nem érő hányad tekintetében egy küldöttet választanak.

(4) A megválasztott megyei küldöttek maguk közül, titkos szavazással minden igazolvánnyal rendelkező nyolcszáz fő után egy, a nyolcszáz főt el nem érő hányad tekintetében egy, minden negyven társaság után egy, valamint a negyven társaságot el nem érő hányad tekintetében egy országos küldöttet választanak.

(5) A szavazati jogosultság igazolásához a szavazás megkezdése előtt igazolni kell a 13. § (1) bekezdés szerinti szervezési hozzájárulás befizetését.

19. §

(1) A küldöttek személyére a megyei szervező bizottság, illetőleg a jelenlévők tehetnek javaslatot.

(2) A javasolt személy akkor kerül fel a szavazólapra, ha jelölését legalább öt fő nyílt szavazással támogatja.

(3) A küldötteket titkos szavazással kell megválasztani.

(4) Küldöttek azok, akik — az e rendeletben meghatározott küldöttszámra tekintettel — sorrendben a legtöbb szavazatot kapták.

(5) A választásról készült jegyzőkönyvet bármely választásra jogosult megtekintheti.

20. §

A bizottság feladata az alakuló küldöttgyűlés megszervezésében:

a) a kamara alakuló küldöttgyűlésének (a továbbiakban: küldöttgyűlés) összehívása, a megbízólevelek ellenőrzése, a küldöttgyűlés zavartalanságának biztosítása;

b) javaslattétel a küldöttgyűlés tisztségviselőinek (levezető elnök, jegyzőkönyvvezető, jegyzőkönyv-hitelesítők, szavazatszámoló bizottság) megválasztására;

c) beszámoló a bizottság küldöttgyűlésig végzett munkájáról;

d) javaslattétel a kamara alapszabályára;

e) javaslattétel a kamara tisztségviselőire.

21. §

(1) A küldöttgyűlés határozatképes, ha azon a küldöttek több mint fele jelen van.

(2) A küldöttgyűlés tisztségviselőinek megválasztása nyílt szavazással történik. A tisztségviselők személyére a bizottság és bármely küldött javaslatot tehet.

(3) Megválasztottnak kell tekinteni azt a tisztségviselőt, aki a legtöbb szavazatot kapta.

(4) Megválasztását követően a levezető elnök vezeti a küldöttgyűlést.

22. §

A küldöttgyűlés határoz a kamara megalakulásáról, valamint dönt a Tv. által az országos küldöttgyűlés hatáskörébe utalt kérdésekben.

23. §

(1) A bizottság szervező munkájáról szóló beszámolót, illetőleg a gazdálkodásáról készült jelentést a bizottság elnöke vagy kijelölt tagja terjeszti elő.

(2) A küldöttgyűlés nyílt szavazással dönt a beszámoló elfogadásáról.

24. §

(1) Az alapszabály tervezetét a bizottság elnöke vagy kijelölt tagja terjeszti elő.

(2) Az alapszabály elfogadása nyílt szavazással történik, annak, illetve az ahhoz beterjesztett módosító indítványok elfogadásához a jelenlévő küldöttek kétharmadának szavazata szükséges.

25. §

(1) A kamara az alapszabályban meghatározott tisztségviselőit titkos szavazással választja meg.

(2) A tisztségviselők személyére a bizottság és bármely küldött javaslatot tehet.

(3) A szavazólapra felvételhez legalább húsz szavazat szükséges.

(4) Több jelölt esetén külön szavazólapon kell szavazni az elnökre, továbbá a felügyelő, illetve az etikai bizottság elnökére.

(5) A meghatározott számú alelnökökre együttesen egy szavazólapon kell szavazni.

(6) Egy szavazólapon, de egymástól elkülönítve kell az elnökség, a felügyelő, illetve az etikai bizottság tagjaira szavazni.

(7) Megválasztottnak kell tekinteni azt a tisztségviselőt, aki a szavazatok többségét megkapta.

(8) A szavazatszámoló bizottság a szavazatok megszámlálásáról, továbbá a szavazólapok ezt követő megsemmisítéséről jegyzőkönyvet készít.

26. §

A küldöttgyűlésről készült hitelesített jegyzőkönyv egy eredeti példányát az elfogadott alapszabállyal, valamint a szavazatszámolásról készült jegyzőkönyv egy eredeti példányával együtt a kamara megalakulását követő tizenöt napon belül a belügyminiszternek kell megküldeni.

A kamarai nyilvántartás szabályai

27. §

(1) A kamara nyilvántartja:

a) a vállalkozó (Tv. 47. § 3. pont) nevét, székhelyét vagy telephelyét, telefonszámát, tevékenységi körét, az engedély számát, az egyéni vállalkozói engedély, illetve a cégbejegyzés számát;

b) a társas vállalkozás rövidített nevét és a kamarai képviselőt ellátó képviselő nevét;

c) az igazolvánnyal rendelkező személy azonosító adatait, lakcímét, személyazonosító igazolványa számát, továbbá igazolványszámát;

d) a tagdíj megállapításához szükséges adatokat;

e) a tagsági viszony megszűnésének okát és időpontját;

f) a kamara alapszabálya által meghatározott adatokat.

(2) A nyilvántartott adatokban bekövetkezett változást a kamara tagja nyolc napon belül köteles bejelenteni az illetékes területi szervezetnek.

Átmeneti és záró rendelkezések

28. §

(1) A kamara megalakulásának napjáig a rendőrhatalom engedélyt a Tv. 4. §-a (2) bekezdésének b) és c) pontjaiban foglalt feltételek igazolásának hiányában is ki kell adni.

(2) Az (1) bekezdés alapján kiadott engedéllyel rendelkezők a kamara területi szerveinek megalakulását követő harminc napon belül kötelesek a Tv. 4. §-a (2) bekezdésének b) és c) pontjaiban meghatározott feltételek teljesítéséről szóló igazolást az engedélyt kiadó rendőrkapitányságnak bemutatni.

(3) A 2. § (4) bekezdésében és a 3. §-ban írt rendelkezéseknek a 29. § (2) bekezdése szerinti hatálybalépéséig a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység átmeneti szabályairól szóló 87/1995. (VII. 14.) Korm. rendelettel létrehozott személy- és vagyonőri, valamint magánnyomozói igazolványt kell kiadni.

29. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdésben foglaltak kivételével — a kihirdetésének napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonőri, valamint a magánnyomozói tevékenység végzéséhez szükséges szakképesítésről szóló 12/1995. (VIII. 18.) BM rendelet, valamint az azt módosító 29/1997. (IV. 18.) BM rendelet, továbbá 65/1997. (XI. 26.) BM rendelet.

(2) A 2. § (4) bekezdésében és a 3. §-ban meghatározott rendelkezések e rendelet kihirdetését követő 30. napon lépnek hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység engedélyezésének igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 11/1995. (VIII. 18.) BM rendelet.

(3) A kamara megalakulásával egyidejűleg e rendelet 10—26. §-ai hatályukat veszítik.

Dr. Világosi Gábor s. k.,
belügyminisztériumi politikai államtitkár

1. számú melléklet
a 24/1998. (VI. 9.) BM rendelethez

Az Tv. 5. §-a szerinti igazolványt az alábbi formában kell kiadni:

M I N T A

Kiállító hatóság

Fénykép helye:

Szám:

Igazolvány

Név:

Anyja neve:

Szül. hely, idő:

személy- és vagyonőr
részére

Személyi igazolvánnyal együtt,
visszavonásig érvényes!

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

M I N T A

Kiállító hatóság

Fénykép helye:

Szám:

Igazolvány

Név:

Anyja neve:

Szül. hely, idő:

magánnyomozó
részére

Személyi igazolvánnyal együtt,
visszavonásig érvényes!

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

M I N T A

Kiállító hatóság

Fénykép helye:

Szám:

Igazolvány

Név:

Anyja neve:

Szül. hely, idő:

biztonságtechnikai tervező-szerelő
részére

Személyi igazolvánnyal együtt,
visszavonásig érvényes!

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

M I N T A

Kiállító hatóság

Fénykép helye:

Szám:

Ideiglenes igazolvány

Név:

Anyja neve:

Szül. hely, idő:

személy- és vagyonőr
részére

Személyi igazolvánnyal együtt,
a kiállítástól számított hat hónapig érvényes!

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

M I N T A

Kiállító hatóság

Fénykép helye:

Szám:

Ideiglenes igazolvány

Név:

Anyja neve:

Szül. hely, idő:

magánnyomozó
részéreSzemélyi igazolvánnyal együtt,
a kiállítástól számított hat hónapig érvényes!

Dátum:

P. H.

.....
aláírás

M I N T A

Kiállító hatóság

Fénykép helye:

Szám:

Ideiglenes igazolvány

Név:

Anyja neve:

Szül. hely, idő:

biztonságtechnikai tervező-szerelő
részéreSzemélyi igazolvánnyal együtt,
a kiállítástól számított hat hónapig érvényes!

Dátum:

P. H.

.....
aláírás2. számú melléklet
a 24/1998. (VI. 9.) BM rendelethez

A rendelet 8. § (1) bekezdésében meghatározott vizsgát szervező rendőri oktatási intézmények:

1. Rendőrtiszti Főiskola
Székhelye: Budapest XII., Farkasvölgyi u. 12.
2. Budapesti Rendőr Szakközépiskola
Székhelye: Budapest XIV., Kerepesi u. 47—49.
3. Miskolci Rendőr Szakközépiskola
Székhelye: Miskolc, Szentpéteri kapu 78.
4. Szegedi Rendőr Szakközépiskola
Székhelye: Szeged.
5. Csopaki Rendőr Szakközépiskola
Székhelye: Csopak, Nosztori major.
6. ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központja
Székhelye: Budapest XI., Böszörményi út 21.

3. számú melléklet
a 24/1998. (VI. 9.) BM rendelethez

A Budapesti Politechnikum: a Bánki Donát Műszaki Főiskola, a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, a Gábor Dénes Informatikai Főiskola, a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola, a Kossuth Lajos Katonai Főiskola, a Könnyűipari Műszaki Főiskola és az Ybl Miklós Műszaki Főiskola szakmai érdekszövetsége. A biztonságtechnikai mérnöki szak szakmai követelményeit a Szak tanterve tartalmazza.

A belügyminiszter
25/1998. (VI. 9.) BM
rendelete**a rendvédelmi felsőoktatási intézményben működő**
szervezeti egységek létesítésének és működésének
rendjéről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 115. §-a (2) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet hatálya a Rendőrtiszti Főiskolára (a továbbiakban: intézmény) terjed ki.

2. §

(1) Az Ftv. és a képesítési követelményekben meghatározott képzési célok végrehajtása érdekében az intézmény szervezeti és működési rendjét, valamint a képzéshez szükséges oktatás-technikai eszközrendszert — figyelemmel a képzésben részt vevő szervek képzési igényére — az intézmény dolgozza ki, illetve biztosítja, és az intézményi tanács hagyja jóvá.

(2) Oktatási, kutatási és más szervezeti egységek létesítéséről, illetőleg megszüntetéséről az intézményi tanács dönt.

3. §

(1) Az intézmény más oktatási intézménnyel közös szervezeti egységet hozhat létre a belügyminiszter engedélyével.

(2) Ha a közös szervezeti egységben külföldi felsőoktatási intézmény is részt vesz, az Ftv. 110. §-át is alkalmazni kell.

4. §

Az intézmény a nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a rendőr, határőr, vám- és pénzügyőr, tűzoltó, valamint a büntetés-végrehajtási (a továbbiakban: rendvédelmi) szervekkel együttműködést folytat, amelyet együttműködési megállapodásban rögzítenek.

5. §

A szervezeti egységek feladat- és működési rendje az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatának mellékletét képezi.

6. §

Az intézmény szervezeti egységei az Ftv. és az együttműködési megállapodások alapján látják el feladataikat a főiskolai szintű alapképzésben, főiskolai szakirányú továbbképzésben, vezetőképzésben, valamint a tudományos kutatásban.

7. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Kuncze Gábor s. k.,
belügyminiszter

A belügyminiszter 26/1998. (VI. 9.) BM rendelete

a tűzvédelem és a polgári védelem kötelező nemzeti szabványainak megállapításáról szóló 1/1995. (II. 10.) BM rendelet módosításáról

A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 6. §-ának (1) bekezdése alapján a következőket rendelem el:

1. §

A tűzvédelem és a polgári védelem kötelező nemzeti szabványainak megállapításáról szóló 1/1995. (II. 10.) BM rendelet melléklete 1.1. Tűzvédelmi felszerelések, berendezések pontjának felsorolása kiegészül az alábbiakkal:

„MSZ 1040—6 Tűzoltó készülékek. A hordozható tűzoltó készülékek ellenőrzése és javítása.”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Kuncze Gábor s. k.,
belügyminiszter

Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter 35/1998. (VI. 9.) IKIM rendelete

a Piaci Intervenció Céllelőirányzat felhasználásának és kezelésének részletes szabályairól szóló 15/1996. (III. 13.) IKM rendelet módosításáról

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 49. §-a o) pontjában, valamint a Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséről szóló 1995. évi CXXI. törvény 69. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a Piaci Intervenció Céllelőirányzat felhasználásának és kezelésének részletes szabályairól szóló 15/1996. (III. 13.) IKM rendeletet (a továbbiakban: R.) az alábbiak szerint módosítom:

1. §

Az R. 1. §-a (1) bekezdésének *a)* és *i)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„*a)* az országos vagy helyi piaci zavarok megelőzésére, mérséklésére, megszüntetésére,”

„*i)* a Célelőirányzat kezelésével, nyilvántartásával, ellenőrzésével, a költségvetési beszámolók készítésével, hitelesítésével, valamint a pályázatok meghirdetésével kapcsolatos költségek fedezetére.”

2. §

Az R. 2. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A minisztérium a Célelőirányzatról szóló éves költségvetési beszámolót az általa megbízott könyvvizsgálóval hitelesíti.”

3. §

Az R. 5. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Célelőirányzat igénybevételéért a támogatottnak — függetlenül a támogatás formájától — a támogatás folyósítása előtt a támogatási összeg 3%-ának megfelelő mértékű díjat kell befizetnie az IKIM Piaci Intervenciók Célelőirányzat felhasználási keretszámla javára.”

4. §

Az R. 6. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Országos, regionális vagy egyéb, nagy horderejű piaci zavar, illetőleg rendkívüli helyzet esetén — függetlenül a támogatás formájától — írásbeli kérelem alapján pályázat nélkül is nyújtható támogatás. A támogatás mértékének meghatározása a Belügyminisztérium, a Földművelésügyi Minisztérium, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, valamint a Pénzügyminisztérium véleményének kikérésével történik. Erről a 8. §-ban megjelölt Szakmai Bizottságot tájékoztatni kell.”

5. §

Az R. 7. §-ának (1) bekezdése, valamint a (2) bekezdés *d)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pályázatot — a 8. §-ban megjelölt Szakmai Bizottság javaslatát figyelembe véve — a minisztérium írja ki, melyet az Ipari és Kereskedelmi Közlönyben, soron

kívüli elbírálást igénylő pályázat esetében a napilapokban is közzé kell tenni.”

„*d)* a támogatás az 5. § (1) és (2) bekezdése szerinti formáját”

6. §

Az R. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § (1) A benyújtott pályázatokat a Szakmai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) értékeli, és tesz javaslatot a döntésre.

(2) A Bizottságban az alábbi intézmények, szervezetek képviselői vesznek részt:

a) Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium,

b) Belügyminisztérium,

c) Földművelésügyi Minisztérium,

d) Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium,

e) Pénzügyminisztérium,

f) a pályázat tekintetében érintett szakminisztérium(ok),

g) területileg illetékes helyi önkormányzatok, vagy a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége,

h) a pályázat tekintetében érintett országos gazdasági és szakmai kamarák.

(3) A Bizottság munkájában résztvevőknek a pályázatok elbírálásakor be kell jelenteniük, ha személyükben az adott pályázat vonatkozásában összeférhetlenségi ok áll fenn, vagy egyébként elfogultak.

(4) A pályázatokat a benyújtástól számított 60 napon belül — súlyos piaci zavar esetén soron kívül — kell elbírálni, annak eredményéről a pályázót írásban kell értesíteni.

(5) A pályázatokról a Bizottság javaslata alapján a miniszter dönt.”

7. §

Az R. 9. §-a (2) bekezdésének *c)* és *d)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„*c)* a cégbírósági nyilvántartásba vételt igazoló hiteles okiratot, egyéni vállalkozó esetében a vállalkozói igazolvány hiteles másolatát,

d) 30 napnál nem régebbi igazolást arról, amely szerint a támogatottnak társadalombiztosítási, vámhatósági, adóhatósági, illetve kamarai tagdíjfizetési tartozása nincs,”

8. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.

Dr. Fazakas Szabolcs s. k.,
ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter

A művelődési és közoktatási miniszter 25/1998. (VI. 9.) MKM rendelete

a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó
intézményekről és a pedagógiai-szakmai
szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló
10/1994. (V. 13.) MKM rendelet módosításáról

A helyi önkormányzatokról szóló — többször módosított — 1990. évi LXXV. törvény 97. §-ának *b*) pontjában, továbbá a közoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) 94. §-a (1) bekezdésének *b*) és *e*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 10/1994. (V. 13.) MKM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, s egyidejűleg a (2) bekezdés jelölése (3) bekezdésre változik:

„(2) Pedagógiai szakértő és pedagógiai előadó munkakörben az foglalkoztatható, aki pedagógiai szakértő munkakör esetén egyetemi szintű tanári, pedagógiai előadó munkakör esetén főiskolai szintű óvodapedagógusi, tanítói, tanári végzettséggel és szakképzettséggel, továbbá — mindkét munkakörben — pedagógus-szakvizsgálással rendelkezik.”

2. §

Az R. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § (1) A pedagógiai intézetben az intézményvezetői megbízás feltétele:

a) egyetemi szintű végzettség és szakképzettség, továbbá — ha jogszabály az adott végzettséggel és szakképzettséggel betölthető munkakörben a szakvizsga letételét lehetővé teszi, illetve előírja — szakvizsga,

b) legalább tíz év megfelelő szakmai gyakorlat,

c) a pedagógiai intézetben fennálló határozatlan időre szóló alkalmazás.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában megfelelő szakmai gyakorlat a pedagógiai intézet által végzett bármelyik pedagógiai-szakmai szolgáltatás ellátásához szükséges ismeretek megszerzését biztosító munkakörben szerzett gyakorlat, ha azt közoktatási intézményben vagy felsőoktatási intézményben, illetve nem iskolai gyakorlati képzési helyen szerezték, továbbá a tanügyirányítási munkakörben eltöltött gyakorlat.”

3. §

Az R. 4. §-a a következő *g*) ponttal egészül ki, s egyidejűleg a jelenlegi *g*) pont jelölése *h*) pontra változik:

[A pedagógiai intézet szervezeti és működési szabályzatában kell meghatározni]

„*g*) a pedagógiai szakkönyvtár működési rendjét.”

4. §

Az R. 5. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki, s egyidejűleg a jelenlegi (5) bekezdés számozása (6) bekezdésre módosul:

„(5) A pedagógiai intézet munkatervének elkészítéséhez beszerzi a megyei, fővárosi diákszervezet javaslatait. E rendelkezés alkalmazásában diákszervezet az, amelyik alapszabályának és bírósági nyilvántartásba vételének igazolásával a pedagógiai intézet fenntartójánál bejelentkezett.”

5. §

Az R. 7—10. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„7. § A pedagógiai értékelés [Kt. 36. § (2) bekezdés *a*) pontja] ellátásának eszközei és módszerei különösen:

a) mérési rendszer működtetése,

b) feladatbankok és mérőeszközök fejlesztése, hozzáférhetőségük biztosítása,

c) a nevelési-oktatási intézmények belső értékelési rendszerének kialakítását segítő tanácsadás feladatainak ellátása,

d) a helyi tantervek végrehajtásával kapcsolatos mérések ellátása, e területen tanácsadás nyújtása,

e) pedagógiai és komplex intézményértékelési eszközök és módszerek megismertetése és terjesztése.

8. § (1) A szaktanácsadás [Kt. 36. § (2) bekezdés *b*) pontja] ellátásának eszközei és módszerei különösen:

a) pedagógiai programok, helyi tantervek, házirendek és más dokumentumok elemzése, elkészítésének és alkalmazásának segítése,

b) pedagógiai fejlesztő tevékenység elemzése, értékelése, segítése,

c) tankönyv és taneszközök készítésének, kiválasztásának segítése,

d) pedagógiai módszerek, eszközök, eljárások megismertetése, terjesztése,

e) egyéni szakmai tanácsadás.

(2) A pedagógiai intézet megállapodást köt a szaktanácsadói feladatok ellátására a megrendelővel és a feladatellátásban közreműködő szaktanácsadóval. A pedagógiai intézet megállapodhat a szaktanácsadó munkáltatójával, hogy a szaktanácsadói feladatot ellátó részére munkaidőkezdményt biztosít. A szaktanácsadó helyettesítésének költségeit

— ha a megállapodás másképp nem rendelkezik — a pedagógiai intézetet a munkáltatónak megtéríti.

(3) A szaktanácsadói feladatok ellátásában az vehet részt, aki szerepel a szaktanácsadói névjegyzékben. A szaktanácsadói névjegyzékbe történő felvétel nyilvános pályázat útján történik. A pályázat feltételeiről és közzétételéről, a pályázatok elbírálásáról a pedagógiai intézet dönt. A pályázat kiírásához be kell szerezni a pedagógiai intézet fenntartójának az egyetértését.

(4) Az, aki szaktanácsadói névjegyzékben szerepel, bármelyik pedagógiai szakmai szolgáltatást ellátó intézetben közreműködhet a szaktanácsadói feladatok ellátásában.

(5) A szaktanácsadói rendszer kialakítása, a névjegyzék összeállítása és helyben szokásos módon való nyilvánosságra hozatala a pedagógiai intézet feladata. A szaktanácsadói névjegyzékeket — a pedagógiai intézet megkeresésére — a Művelődési és Közoktatási Minisztérium hivatalos lapjában közzé kell tenni.

(6) Törölni kell a szaktanácsadói névjegyzékből azt,

a) aki kéri,

b) akit öt évnél hosszabb ideje vettek névjegyzékbe, s felvételét nem hosszabbította meg a pedagógiai intézet,

c) aki elhunyt,

d) akit jogerős bírósági ítélettel a közügyektől vagy foglalkozásának gyakorlásától eltiltottak.

(7) Ha a megyében, fővárosban több pedagógiai intézet működik, a megyei, fővárosi önkormányzat által fenntartott pedagógiai intézet — az érdekelt pedagógiai intézetek közreműködésével — egységes megyei, fővárosi szaktanácsadói névjegyzéket készít.

9. § (1) A pedagógiai tájékoztatás [Kt. 36. § (2) bekezdés c) pont] ellátásának eszközei és módszerei különösen:

a) pedagógiai szakkönyvtár működtetése, ennek keretén belül a tankönyvtár, médiatár, pedagógiai adatbank fejlesztése, bibliográfiai szolgáltatások ellátása, iskolai, kollégiumi könyvtárak tevékenységének módszertani segítése,

b) oktatástechnikai és oktatástechnológiai szolgáltatások nyújtása,

c) tankönyvek, segédkönyvek, pedagógiai kiadványok bemutatása, forgalmazása, kölcsönzése,

d) pedagógiai szakmai tájékoztatók, kiadványok készítése, forgalmazása.

(2) A pedagógiai szakkönyvtár a könyvtárpedagógiai munka fejlesztése érdekében együttműködik az iskolai és a kollégiumi könyvtárakkal, továbbá a különféle területek szaktanácsadóival. A pedagógiai szakkönyvtár szakmai követelményeit és a működésére vonatkozó általános szabályokat e rendelet 3. számú melléklete határozza meg.

10. § (1) Az igazgatási, pedagógiai szolgáltatás [Kt. 36. § (2) bekezdés d) pont] eszközei és módszerei különösen:

a) közreműködés az óvodai nevelési programok, iskolai és kollégiumi pedagógiai programok elkészítésében és bevezetésében,

b) a megyei (fővárosi) fejlesztési tervben foglaltakkal összhangban, az iskolaszervezetre vonatkozó tanácsadás,

c) közgazdasági, jogi, pénzügyi és egyéb információk gyűjtése, rendelkezésre bocsátása, szükség esetén e körből tájékoztatás nyújtása.

(2) A pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése [Kt. 36. § (2) bekezdés e) pont] eszközei és módszerei különösen:

a) tanácskozások, pedagógiai napok, szakmai ankétok, fórumok szervezése,

b) bekapcsolódás a pedagógus-továbbképzés rendszerébe, részvétel a hétévenkénti pedagógus-továbbképzés feladatainak megvalósításában, továbbképzési programok elkészítésében és továbbképzések indításában,

c) felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján közreműködés a pedagógus-szakvizsgára történő felkészítésben,

d) tapasztalatcserék szervezése, szakmai pályázatok kiírása, megbízásra kísérletek, kutatások indítása vagy azokban való részvétel.

(3) A tanulmányi és tehetség gondozó versenyek szervezése és összehangolása [Kt. 36. § (2) bekezdés f) pont]: a versenykiírásban meghatározott feladatok ellátása, a szervezővel kötött megállapodás alapján.

(4) A tanuló tájékoztató, tanácsadó szolgálat [Kt. 36. § (2) bekezdés g) pont] eszközei és módszerei különösen:

a) információk közvetítése a tanulók és a diákönkormányzatok részére,

b) fórumok, továbbképzések szervezése a tanulók, a diákönkormányzatok és a pedagógusok részére,

c) a diákjogi tanácsadás megszervezése.”

6. §

Az R. 11. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pedagógiai intézet az alapító okiratában meghatározott, alapfeladatként ellátott szakmai szolgáltatásokért térítési díjat kérhet, melynek mértéke nem haladhatja meg az önköltséget. A pedagógiai intézet a vállalkozás körébe tartozó feladatait ellenszolgáltatás fejében látja el.”

7. §

Az R. a 12. §-t követően a következő új címmel, továbbá 12/A. §-sal egészül ki:

„*A kisebbségi pedagógiai-szakmai szolgáltatások megszervezése*

12/A. § (1) A nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelést, iskolai nevelést és oktatást, kollégiumi nevelést segítő — a Kt. 36. §-ának (6) bekezdése alapján országosan megszervezett — pedagógiai-szakmai szolgáltatások tekintetében

ben az e rendelet 7—10. §-ában foglaltakat a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

a) a szaktanácsadói névjegyzéket nyelvterületenként, intézménytípusonként kell elkészíteni oly módon, hogy a nevelési-oktatási intézmények által ellátott valamennyi nevelő és oktató munkához a szaktanácsadás biztosítva legyen,

b) szaktanácsadó az lehet, aki a Kt. 17. §-ának (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelt, és a Kt. 17. §-ának (9) bekezdésében meghatározott szakmai gyakorlatot nemzeti, etnikai kisebbségi feladatot ellátó nevelési-oktatási intézményben szerezte.

(2) Az országos pedagógiai szakmai szolgáltató intézet az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátásába megállapodással bevonhatja a pedagógiai intézetet.”

8. §

Az R. 13. §-a a következő (3)—(4) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A pedagógiai intézetnek — fenntartótól függetlenül — az alapító okiratában meghatározott pedagógiai-szakmai szolgáltatások ellátásához — ha e rendelet másképp nem rendelkezik — legalább az e rendelet 1. számú mellékletében meghatározott létszámmal, továbbá az e rendelet 4. számú mellékletében meghatározott eszközökkel és felszerelésekkel [a továbbiakban: kötelező (minimális) eszközök és felszerelések] rendelkeznie kell. Ha a pedagógiai-szakmai szolgáltatást a pedagógiai intézet — az alapító okiratában foglaltak szerint — kevesebb mint három intézménytípusra kiterjedően látja el, a feladat ellátásához legalább az 1. számú mellékletben meghatározott létszám ötven százalékát kell biztosítani.

(4) A létszámot, továbbá a kötelező (minimális) eszközöket és felszereléseket az alapító okiratban meghatározott és ténylegesen ellátott feladatokra kell biztosítani.”

9. §

Az R. 14. §-a a következő (3)—(5) bekezdéssel egészül ki:

„(3) 2002. január 1-jétől kezdődően

a) a pedagógiai intézet vezetői megbízásánál — ha jogszabály az adott végzettséggel és szakképzettséggel betölthető munkakörben a szakvizsgát lehetővé teszi, illetve előírja — előnyben kell részesíteni azt, aki rendelkezik szakvizsgával,

b) a szaktanácsadói névjegyzékbe az vehető fel, annak a nyilvántartásba vétele hosszabbítható meg, aki a szaktanácsadói feladatok ellátására felkészítő ismereteket — a pedagógus-szakvizsgára történő felkészítés vagy a pedagógus-továbbképzés keretében — elsajátította.

(4) 2006. január 1-jétől a szaktanácsadói névjegyzékben csak azok szerepelhetnek, akik a (3) bekezdés b) pontjában

meghatározott ismereteket — pedagógus-szakvizsgára történő felkészítés vagy pedagógus-továbbképzés keretében — elsajátították.

(5) 2010. január 1-jétől kezdődően a pedagógiai intézet vezetésére — ha jogszabály az adott végzettséggel és szak-képzettséggel betölthető munkakörben a szakvizsga letételét lehetővé teszi, illetve előírja — megbízást, illetőleg pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó munkakörre kinevezést az kaphat, aki rendelkezik szakvizsgával.”

10. §

Az R. 16. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és egyidejűleg a § a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(2) A létszámra vonatkozó rendelkezéseket, a kötelező (minimális) eszköz és felszerelési jegyzékben foglaltakat, a pedagógiai szakkönyvtárra vonatkozó előírásokat — fenntartótól függetlenül — az e rendelet hatálybalépése után létrehozott pedagógiai intézetek, bevezetett új pedagógiai-szakmai szolgáltatások tekintetében alkalmazni kell. Új pedagógiai szakkönyvtár létesítése esetén az induló könyvtári dokumentumok száma nem lehet kevesebb az előírt állomány ötven százalékánál. A 3. számú mellékletben meghatározott könyvtári dokumentumállományt öt év alatt kell elérni. Ha a pedagógiai intézet az e rendelet hatálybalépése előtt létesítették, illetve a pedagógiai-szakmai szolgáltatások nyújtását e rendelet hatálybalépése előtt kezdték meg, a létszámra vonatkozó rendelkezések alkalmazása 2000. január 1-jétől, a kötelező (minimális) eszköz és felszerelési jegyzékben foglaltak alkalmazása e rendelet hatálybalépését követő ötödik év január 1-jétől kötelező.

(3) Ahol e rendelet szakvizsgáról, pedagógus szakvizsgáról rendelkezik, azon a szakvizsgával — jogszabály alapján — egyenértékű vizsgát, tudományos fokozatot is érteni kell.”

11. §

Az R. 1. számú melléklete helyébe e rendelet 1. számú mellékletével kiadott melléklet lép.

12. §

(1) Az R. az e rendelet 2. számú mellékletével kiadott „A pedagógiai szakkönyvtárak működése” című 3. számú melléklettel egészül ki.

(2) Az R. az e rendelet 3. számú mellékletével kiadott „Jegyzék a pedagógiai intézet kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről” című 4. számú melléklettel egészül ki.

13. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba. A rendelet hatálybalépésének napján

a) az R. 1. §-át megelőző címben, továbbá az 1. §-ában a „területi pedagógiai-szakmai” szövegrész helyébe az „önkormányzati pedagógiai-szakmai” szövegrész lép,

b) az R. 12. §-ának (2) bekezdésében, valamint 13. §-ának (2) bekezdésében a „2. §-ának (1) bekezdésében” szövegrész helyébe a „2. §-ában” szövegrész lép,

c) hatályát veszti az R. 11. §-ának (3) bekezdése, 14. §-ának (1) bekezdése és (2) bekezdéséből az „azzal az eltéréssel, hogy az eljárás során az alkalmazotti értekezlet, az alapfeladatok ellátását szolgáló munkakörben foglalkoztatottakból álló alkalmazotti közösség és a szakszervezet munkahelyi szerve rendelkezik véleményezési jogosultsággal” szöveg, valamint 15. §-ának (2)—(3) bekezdése.

(2) A pedagógiai intézetek — szükség esetén — e rendelet hatálybalépését követő harminc napon belül kezdeményezik a fenntartónál az alapító okiratuk módosítását.

(3) A pedagógiai intézetek 1998. szeptember 30-ig vizsgálják felül szervezeti és működési szabályzatukat, és egészítsék ki a gyűjtőköri szabállyal.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

1. számú melléklet
a 25/1998. (VI. 9.) MKM rendelethez

„1. számú melléklet
a 10/1994. (V. 13.) MKM rendelethez

A pedagógiai intézetben kötelezően foglalkoztatott alkalmazottak létszáma

I.

Vezetők

1. igazgató minden önálló intézményben	1
2. igazgatóhelyettes szervezeti egységénél, intézményegységénél, tagintézményénél (a továbbiakban együtt: tagintézmény) vezetőnek	1
3. gazdasági vezető minden önálló intézményben	1

II.

Alkalmazottak az alapfeladat ellátásához

1. Pedagógiai értékeléshez pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó munkakörben	2
2. Szaktanácsadás szervezéséhez pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó, ügyintéző-szakértő, ügyintéző műszaki dolgozó munkakörben	2
3. Pedagógiai tájékoztatással kapcsolatos feladatokhoz (ügyintéző-szakértő, pedagógiai szakértő, ügyintéző, pedagógiai előadó, műszaki dolgozó munkakörben)	4
4. Igazgatási, pedagógiai szolgáltatásokhoz pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó, ügyintéző-szakértő, ügyintéző, műszaki dolgozó munkakörben	1
5. Pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítéséhez, szervezéséhez pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó munkakörben	2
6. Tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezéséhez, összehangolásához pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó munkakörben	1
7. Tanuló tájékoztató tanácsadó szolgálathoz pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó, ügyintéző-szakértő, ügyintéző munkakörben	1

III.

Alkalmazottak más feladatok ellátásához

Gazdasági dolgozó önálló intézményben	3
tagintézményben	1
Ügyviteli alkalmazott önálló intézményben	2
tagintézményben	1
Műszaki dolgozó önálló intézményben	2
tagintézményben	1
Kisegítő	1

IV.

1. Az I. részben meghatározott létszám az egyes feladatok között átcsoportosítható.
2. A mellékletben foglaltaktól az intézmény javára el lehet térni.”

2. számú melléklet
a 25/1998. (VI. 9.) MKM rendelethez

„3. számú melléklet
a 10/1994. (V. 13.) MKM rendelethez

A pedagógiai szakkönyvtárak működése

I.

A könyvtár működtetésének általános követelményei

1. A pedagógiai szakkönyvtár működtetésének alapkövetelményei:

— legalább egy, kizárólag a könyvtári gyűjtemény elhelyezéséhez, feldolgozásához és a könyvtári szolgáltatások céljaira szolgáló helyiség biztosítása,

— felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező [Kt. 17. § (1) bek. m) pont] könyvtárostánár (tanító), továbbá könyvtáros asszisztens alkalmazása,

— legalább tízezer könyvtári dokumentum, illetve, ha a feladatot kevesebb mint három intézménytípusra látják el, hatezer dokumentum megléte,

— szabadpolcos állományrész biztosítása,

— rendszeresen, a felhasználók többségének megfelelő időpontban a nyitva tartás biztosítása.

2. A pedagógiai szakkönyvtár gyűjteményének széleskörűen tartalmaznia kell azokat az információkat és információhordozókat, amelyekre az óvodai, iskolai, kollégiumi nevelő és oktató tevékenység segítéséhez szükség van. A pedagógiai szakkönyvtárnak rendelkeznie kell a különböző információhordozók használatához, az újabb dokumentumok előállításához szükséges eszközökkel.

3. A pedagógiai szakkönyvtár kapcsolatot tart az iskolai, kollégiumi könyvtárakkal, a pedagógusképzésben, -továbbképzésben részt vevő egyetemeken, főiskolák könyvtáraival, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézmények könyvtáraival és a nyilvános könyvtárakkal.

4. A pedagógiai szakkönyvtár nyilvános könyvtári feladatokat akkor láthat el, ha azt a pedagógiai intézet alapító okirata lehetővé teszi, továbbá a pedagógiai intézet vezetőjének kezdeményezésére bejegyezték a nyilvános könyvtárak jegyzékébe.

5. A pedagógiai szakkönyvtár igénybevétele, működésének szabályait a pedagógiai intézet szervezeti és működési szabályzatában kell meghatározni. A szervezeti és működési szabályzatnak a pedagógiai szakkönyvtár igénybevételeire vonatkozó rendelkezéseit nyilvánosságra kell hozni, és a használók részére megközelíthető helyen el kell helyezni.

6. A pedagógiai szakkönyvtár állományába csak a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó dokumentum vehető fel. A könyvtár gyűjtőkörét — a szervezeti és működési szabályzat mellékleteként kiadott — gyűjtőköri szabályzat hatá-

rozza meg. A gyűjtőköri szabályzatot — elfogadása előtt — az Országos Szakértői Névjegyzékben szereplő szakértővel véleményeztetni kell.

7. Ha a pedagógiai intézet által ellátott nevelési-oktatási intézmények között található olyan, amelyik részt vesz a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelésében, iskolai nevelésében és oktatásában, kollégiumi nevelésében, a pedagógiai szakkönyvtár állományának tartalmaznia kell az adott nemzeti, etnikai kisebbségi nevelő és oktató munkát segítő dokumentumokat.

8. Dokumentum: a szakkönyvtár állományába vett szak- és szépirodalmi, tudományos, oktatási, művészeti, közművelődési könyv, tankönyv, tartós tankönyv, kotta, segédkönyv, időszaki és egyéb kiadvány, jogszabálygyűjtemény, közlöny, megyei (fővárosi) fejlesztési terv, óvodai nevelési terv, iskolai, kollégiumi pedagógiai program és szabályzat, szöveg-, kép-, adat- és hangrögzítés, információhordozó, beleértve a képi és az elektronikus ismerethordozót is.

II.

A pedagógiai szakkönyvtár feladatai

1. A pedagógiai szakkönyvtár alapfeladatai:

— a gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása,

— tájékoztatás nyújtása a könyvtár dokumentumairól és szolgáltatásairól,

— tankönyvbemutató-hely működtetése,

— egyéni és csoportos helyben használat biztosítása,

— dokumentumok kölcsönzése,

— másolatszolgáltatás a könyvtár dokumentumairól,

— számítógépes szakirodalmi információk szolgáltatásainak biztosítása,

— tájékoztatás nyújtása az iskolai (kollégiumi) könyvtárak, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekben működő könyvtárak, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, valamint más nyilvános könyvtárak, a nyilvános könyvtári ellátás rendszerének dokumentumairól, szolgáltatásairól,

— részvétel a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében.

2. Az iskolai, kollégiumi könyvtárak részére nyújtott szolgáltatások:

— részvétel könyvtárostánárok (tanítók) és más könyvtári szakemberek továbbképzésében,

— könyvtári információk szolgáltatás fenntartása az iskolai, kollégiumi könyvtári szakterületen,

— a könyvtári állománygyarapítást segítő tájékoztatás nyújtása,

— közreműködés az iskolai (kollégiumi) könyvtári szaktanácsadásban.

III.

A pedagógiai szakkönyvtár működésének általános szabályai

1. A pedagógiai szakkönyvtár számára beszerzett könyvtári dokumentumokat — külön jogszabályban meghatározottak szerint — nyilvántartásba kell venni. A könyvtáron kívül elhelyezett dokumentumokról lelőhely-nyilvántartást kell vezetni.

2. A szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni

- a) könyvtárhasználók körét,
- b) a beiratkozás módját, az adatokban bekövetkezett változások bejelentésének módját,
- c) a könyvtárhasználat, pl. szolgáltatások igénybevételeinek részletes feltételeit,
- d) a nyitva tartás, kölcsönzés idejét.

3. A beiratkozott könyvtárhasználót ingyenesen illetik meg a következő alapszolgáltatások:

- a) a könyvtárlátogatás,
- b) a könyvtár által kijelölt gyűjteményrész helyben használata,
- c) az állományfeltáró eszközök használata,
- d) információ a könyvtár és az iskolai, kollégiumi könyvtárak, a könyvtári rendszer szolgáltatásairól.

4. A 3. pontban felsoroltakon kívüli alapszolgáltatásokat az veheti igénybe, aki beiratkozott a könyvtárba. A beiratkozásért a könyvtár a fenntartó által meghatározott mértékű beiratkozási díjat kérhet. A pedagógus igazolvánnyal rendelkezők mentesülnek a beiratkozási díj alól. Az iskolai, kollégiumi könyvtári hálózat részére nyújtott szolgáltatásokért kérhető ellenszolgáltatás megállapítása e rendelet 11. §-ában foglaltak szerint történhet.”

3. számú melléklet a 25/1998. (VI. 9.) MKM rendelethez

„4. számú melléklet a 10/1994. (V. 13.) MKM rendelethez

**Jegyzék
a pedagógiai intézet kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről**

I.

Helyiségek

Helyiség megnevezése	db	Megjegyzés
1. Közös és vezetői helyiségekhez		
vezetői szoba	2	
adminisztrációs-titkársági szoba	1	
gazdasági-ügyintézői szoba	1	önálló intézményben
előadóterem	1	
váróterem	1	
mosdó, WC	1	nemenként
fogyóeszköz-, takarítóeszköz-tároló	1	
2. Pedagógiai értékeléshez		
munkaszoba	1	
tárgyaló	1	
eszköztároló	1	
3. Szaktanácsadás megszervezéséhez		
munkaszoba	1	
tárgyaló	1	
4. Pedagógiai tájékoztatáshoz		
könyvtári olvasóterem	1	
könyvtári munkaszoba	1	
szabadpolcos kölcsönzőtér	1	
könyvraktár	1	
számítógépterem	1	

Helyiség megnevezése	db	Megjegyzés
5. Igazgatási pedagógiai szolgáltatáshoz		
munkaszoba	1	
tárgyaló	1	
6. Pedagógusok továbbképzéséhez		
munkaszoba	1	
előadóterem	1	
7. Tanulmányi versenyek szervezéséhez		
munkaszoba	1	
tárgyaló	1	
8. Tanuló tájékoztató stb. szolgálathoz		
munkaszoba	1	
tárgyaló	1	

Megjegyzés:

1. A helyiségek rendelkezésre bocsátásával a szolgáltatás zavartalan megszervezését, ellátását kell biztosítani.

2. Közös munkaszobák is kialakíthatók, ha a helyiség alapterülete azt megengedi, s egy alkalmazottra legalább 6 m² terület jut.

3. Nincs szükség külön tárgyalóra, ha a munkaszobában az alkalmazott egyedül dolgozik, s a munkaszoba alapterülete legalább 8 m², vagy ha többen dolgoznak egy munkaszobában, de egy alkalmazottra legalább 10 m² alapterület jut.

4. A mellékletben foglaltaktól az intézmény javára el lehet térni.

II.

Eszközök és felszerelések

Eszközök és felszerelések	db	Megjegyzés
1. Vezetői tevékenységhez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
előadói asztal	1	
szék	1	alkalmazottanként és megfelelő számban az előadóteremben, illetve váróteremben
távbeszélő	1	vezetőnek és szolgáltatásonként
szekrény	1	helyiségenként
számítógép	1	
számítógépasztal	1	
számítógépszék	1	
nyomtató	1	
scanner	1	
személygépkocsi	1	ha a feladatot több településre (fővárosi kerületre) kiterjedően látják el
2. Ügyviteli tevékenységhez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
szék	1	alkalmazottanként
szekrény	1	alkalmazottanként
számítógép	1	alkalmazottanként
számítógépasztal	1	

Eszközök és felszerelések	db	Megjegyzés
számítógépszék	1	
nyomtató	1	
3. Pedagógiai értékeléshez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
tárgyalóasztal	1	
szék	1	alkalmazottanként
tárgyalószék	4	tárgyalóasztalonként
szekrény	1	helyiségenként
számítógép	1	
számítógépasztal	1	
számítógépszék	1	
4. Szaktanácsadás megszervezéséhez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
tárgyalóasztal	1	
szék	1	alkalmazottanként
tárgyalószék	4	tárgyalóasztalonként
szekrény	1	helyiségenként
5. Pedagógiai tájékoztatáshoz		
munkaasztal	1	könyvtárosnak
szék	1	könyvtárosnak
olvasóasztal	10	
szék	3	olvasóasztalonként
kölcsönzőpult	1	
könyvállvány		szükség szerint
szekrény	1	helyiségenként
számítógép	3	
számítógépasztal	3	
számítógépszék	3	
fénymásoló	1	
televízió	1	
videolejátszó és -felvevő	1	
írásvetítő	3	
diavetítő	3	
telefax	1	
kézi szállítóeszköz	1	
6. Igazgatási, pedagógiai szolgáltatáshoz		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
tárgyalóasztal	1	alkalmazottanként
szék	1	alkalmazottanként
tárgyalószék	4	tárgyalóasztalonként
szekrény	1	helyiségenként
számítógép	1	
számítógépasztal	1	
számítógépszék	1	
7. Pedagógusok továbbképzéséhez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
tárgyalóasztal	1	
szék	1	alkalmazottanként
tárgyalószék	4	tárgyalóasztalonként
szekrény	1	helyiségenként
számítógép	1	
számítógépasztal	1	
számítógépszék	1	

Eszközök és felszerelések	db	Megjegyzés
8. Tanulmányi versenyek stb. szervezéséhez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
tárgyalóasztal	1	
szék	1	alkalmazottanként
tárgyalószék	4	tárgyalóasztalonként
szekrény	1	helyiségenként
9. Tanuló tájékoztató stb. tevékenységhez		
munkaasztal	1	alkalmazottanként
tárgyalóasztal	1	
szék	1	alkalmazottanként
tárgyalószék	4	tárgyalóasztalonként
szekrény	1	helyiségenként
számítógép	1	
számítógépasztal	1	
számítógépszék	1	

Megjegyzés:

1. Az eszköz- és felszerelésbiztosítási kötelezettség igazodik a helyiségek kialakításához. A helyiségek rendeltetészerű használatához szükséges felszereléseket biztosítani kell. Ezeket a jegyzék (függöny, fogas, szőnyeg, lámpa stb.) nem tartalmazza. Ennek szükségességét helyben kell eldönteni.

2. A mellékletben foglaltaktól az intézmény javára el lehet térni.”

A művelődési és közoktatási miniszter 26/1998. (VI. 9.) MKM rendelete

a fiataikorúak foglalkoztatásának alsó korhatárát
meghatározó rendelkezések alá nem tartozó művészeti
tevékenységekről

A fiatakorú munkavállalók munkajogi védelmére vonatkozó szabályoknak a fiatakorúak munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyok keretében történő foglalkoztatására való kiterjesztéséről szóló 1998. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: tv.) 1. §-ának (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A tv. alkalmazásában művészeti tevékenységnek minősül az előadóművészeti és az alkotóművészeti tevékenység, így különösen a színészként, segédszínészként, bábművészként, zenészként, népzeneészként, énekesként, táncművészként, cirkuszművészként, továbbá íróként, képzőművészként, iparművészként, fotóművészként, zeneszerzőként, koreográfusként, humoristaként végzett munka.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 22/1998. (VI. 9.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására irányuló bírói kezdeményezés és indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény hatálybalépése és végrehajtása, valamint a személyi jog egyes kérdéseinek szabályozása tárgyában hozott 1952. évi 23. törvényerejű rendelet 54. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alkotmányellenesek, ezért e rendelkezéseket a határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság a visszamenőleges hatályú megsemmisítésre irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. A Budai Központi Kerületi Bíróság az előtte folyamatban levő 12.P.XI.20.462/1996. számú perben — a tárgyalás felfüggesztése mellett — az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény hatálybalépése és végrehajtása, valamint a személyi jog egyes kérdéseinek szabályozása tárgyában hozott 1952. évi 23. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Csjté.) 54. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.

A kezdeményező bíróság előtt folyamatban levő per alperese ugyancsak indítványt terjesztett elő, amelyben kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Csjté. 54. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alkotmányellenességét és azokat visszamenőleges hatállyal semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéssel és az indítvánnyal indult eljárásokat — tartalmi összefüggésük folytán — egyesítette, és azokat egységesen, egy eljárás keretében bírálta el.

2. A Csjté. bírói kezdeményezéssel és indítvánnyal támadott rendelkezései a következők:

54. § (1) Mindaz ami a Csjt. hatálybalépésekor a házastársak tulajdonában van és a Csjt. értelmében nem tartozik egyikük vagy másikuk vagyonához, a Csjt. hatálybalépésével közös vagyonukká válik.

(2) Az előbbi rendelkezés akkor is irányadó, ha a házastársak a szerzeményi közösséget szerződésben kizárták.

3. A bírói kezdeményezésben összefoglalt perbeli tényállás szerint a felperes és a II. rendű alperes az I. rendű alperes gyermekei. A I. rendű alperes 1941. március 31-én kötött házasságot gyermekei édesapjával. A kezdeményezés szerint a házaspár 1950. október 23-án vásároltak az I. rendű alperesnek egy ingatlant, amely 1/1 arányban az I. rendű alperes telekkönyvi tulajdonába került. Az I. rendű alperes házastársa 1986-ban elhalálozott. Hagyatékában, amelyet a Budapesti Állami Közjegyzők Irodája 7.Kjő.XI.12.926/1986/3. számú hagyatékátadó végzésével a törvényes öröklés rendjén a felperesnek és a II. rendű alperesnek — az I. rendű alperes özvegyi jogával terhelt — egymás között egyenlő arányban adott át, más ingatlan mellett a perbeli

ingatlan nem szerepelt; vagyis a felperes a hagyatéki eljárás során nem kérte annak megállapítását, hogy a perbeli ingatlan — a telekkönyvi állapottól eltérően — szülei közös vagyonában volt. 1995. június 1-jével az I. és II. rendű alperesek életjáradéki szerződést kötöttek egymással, amely szerződéssel az I. rendű alperes az egész perbeli ingatlan tulajdonjogát átruházta a II. rendű alperesre. Az ingatlan-nyilvántartásba ezt a tulajdonváltást is bejegyezték.

A felperes keresetében az alperesek között megkötött életjáradéki szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérte, mert álláspontja szerint a szerződéssel érintett ingatlan — figyelemmel a Csjté. támadott rendelkezéseire — a házastársak közös vagyonának minősült, így annak 1/2-ed illetőségét — testvérelével közösen — édesapja halálával a törvényes öröklés rendje szerint megörökölte. Az alperesek ezért az egész ingatlan tekintetében érvényes életjáradéki szerződést nem köthettek.

A bírói kezdeményezés szerint az alkotmányossági problémát az okozza, hogy az 1953. január 1-jével hatályba lépett, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) a házastársak szerzeményi, illetőleg vagyonszövetségét a korábbi szabályozástól eltérő elvi alapokra helyezte, és azokkal részben ellentétesen szabályozta, illetőleg szabályozza. A Csjt. hatálybalépése előtti magyar jog ugyanis lehetővé tette, hogy valamelyik házastárs különvagyonának minősüljön az a vagyontárgy is, amelyet a másik házastárs a házassági életközösség fennállása alatt — ajándékozás jogcímén, akár a közszerzemény terhére is — házastársának juttatott. Ezzel szemben a Csjté. támadott 54. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés a Csjt. hatálybalépésével csak azt a vagyont ismeri el valamelyik házastárs különvagyonának, amely a Csjt. szerint is különvagyonnak minősül, míg a korábban különvagyonnak elismert egyéb vagyont — a jogszabályi rendelkezés erejénél fogva — a közös vagyon körébe utalja.

A bírói kezdeményezés szerint a kifogásolt rendelkezés a Csjt. vagyonszövetségi szabályait visszamenőlegesen léptette hatályba, ezért az alkotmányellenes. Sérti a támadott rendelkezés az Alkotmány 2. §-ában deklarált jogállamiság elvét és ezen belül a jogbiztonságot. Különösen sérelmes e rendelkezés azért, mert az 1986. évi IV. törvénnyel módosított Csjt. 27. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés már ismét lehetővé teszi, hogy a házaspár, illetve a házastársak egymás közötti vagyoni viszonyaikat a házassági életközösség tartalmára szerződésben szabadon, a Csjt.-ben foglalt rendelkezésektől eltérően rendezzék. Így ma már annak sincs akadály — ahogy ez a Csjt. előtti magyar jogban is volt —, hogy a házastársi életközösség fennállása alatt az egyik házastárs ajándékozás útján a másik házastárs javára különvagyon hozzon létre. A Csjt. azonban eredetileg ezt a jogot nem ismerte el, a kifogásolt törvényi rendelkezés pedig az így keletkezett különvagyon is a házastársi közös vagyon körébe vonta. Ennek folytán a támadott szabály sérti az Alkotmány

13. §-ában biztosított tulajdonhoz való jogot, és ezért is alkotmányellenes.

4. A bírói kezdeményezéshez egyesített, utólagos normakontrollra irányuló indítvány szerint a Csjt. 54. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés is sérti az Alkotmányt. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a támadott rendelkezések ellentétesek a tulajdonhoz való alkotmányos alapjoggal, ugyanis alkalmasak a tulajdonjog elvonására abban az esetben, ha a Csjt. hatálybalépése előtt — az akkor hatályos jognak megfelelően — a házastársak szerződéssel rendezték a házastársi életközösség fennállása alatt vagyoni viszonyait. Az indítványozó szerint ez történt a konkrét perbeli esetben is, amikor az ingatlanszerző férj az ingatlant feleségének ajándékozta, akinek ezáltal az ajándékozás tárgya különvagyonába került. Minthogy azonban a Csjt. 28. §-a ezt a szerzést eredetileg nem ismerte el a házastárs különvagyonának, a támadott rendelkezés annak kimondásával, hogy az így szerzett különvagyon a Csjt. hatálybalépésével közös vagyonná vált, a házastárs tulajdonjogát elvonta. Ez a rendelkezés pedig az Alkotmány 13. §-ába ütközik és ezért alkotmányellenes.

5. Az Alkotmánybíróság által vizsgált alkotmányi rendelkezések a következők:

2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.

13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

II.

Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést és az indítványt az alábbiak szerint megalapozottnak találta.

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Csjt. hatálybalépését megelőzően a házastársak vagyoni viszonyait rendező törvényi, illetőleg egyéb tételes jogi szabályok egyáltalában nem, illetőleg csak részlegesen voltak. A házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. törvénycikk csak a házassági ún. köteléki jogot szabályozta, és a volt rendi megkülönböztetésekből eredő egyes házassági vagyoni és öröklési jogi szabályok hatályának megszüntetéséről szóló 1946. évi XII. törvénycikk is csak a nemesek, a honoráciorok, valamint a jászkun férjek különleges jogállását biztosító és házastársi vagyoni jogállásukat privilegizáló korábbi törvényi rendelkezéseket helyezte hatályon kívül.

A házastársak vagyoni jogállását a Polgári Törvénykönyv különböző tervezetei, az 1928. évi Magyar Magánjogi Törvényjavaslat, illetőleg az ezek nyomán kialakult bírói gyakorlat szokásjogi — bírói jogi — úton rendezte.

Eszerint a házassági vagyoni jog alapja az ún. szerzeményi közösség volt, amelynek keretében a házastársak a házassági életközösség fennállása alatt gyakorlatilag, harmadik személyek irányában megtartották vagyoni különállásukat, a házastársi életközösség megszűnése után pedig a házasság fennállása alatt szerzett meglévő vagyonukat — a különvagyonok és a harmadik személyek irányában fennálló tartozások levonása után — fele-fele arányban voltak jogosultak szétosztani. A vagyoneosztás során a házastársak egymással szembeni követelése kötelmi jogi alapú volt.

Az ún. közszerzemény mégis a Csjt. előtti magyar házassági vagyoni jog legeredetibb és legfontosabb intézménye volt, mert ennek további lényegei eleme szerint: a házasság megkötésével a házastársak között szerzeményi közösség keletkezett, amelynél fogva a házasság megszűnésekor mindegyik házastársat kölcsönösen a fele része illette meg annak, ami a vagyonukban közszerzeménynek minősült. Közszerzeménynek pedig az a tiszta vagyonérték volt tekinthető, amely mindegyik házastársnak a szerzeményi közösség megszűntekor meglévő vagyonában különvagyonának és adósságának levonása után fennmaradt. A házassági életközösség fennállása alatt a közszerzeményre nézve azonban dologi hatályú vagyoni közösség a házastársak között nem keletkezett. A korábbi házassági vagyoni jog szerint tehát dologi hatálya csak a különvagyonnak volt, amely elsősorban a házastárs házasságkötésekor megvolt, illetőleg a házastársi életközösség fennállása alatt harmadik személyektől ingyenesen szerzett vagy öröklött vagyontárgyak tekintetében állt fenn.

Mindazonáltal az állandó bírói gyakorlat a házastárs különvagyonának ismerte el azt a vagyont is, amelyet házastársától az életközösség fennállása alatt ajándékkal kapott. A Polgári jogi Határozatok Tára című hivatalos kiadványban közzétett 418. számú kir. Kúriai határozat szerint „...a házastárs különvagyonának tekintendő és mint különvagyon közszerzeményi megosztás alá nem esik az az ingatlan, amelyet a házasság tartalma alatt házastársától ajándékozás címén kapott”. A 419. számú kir. Kúriai határozat pedig kimondta: „Jogsabály, hogy a különvagyon a házastársak összvagyonából ki kell adni és csak ami megmarad, az a közszerzemény.” A házastársak által közösen szerzett vagyon azon részére, melyet az egyik házastárs később a másiknak ajándékozott, „az ajándékozó közszerzeményi jogosultsága elenyészik és többé már nem érvényesíthető”. Végül a 417. számú kir. Kúriai határozat arról rendelkezett, hogy a házastársak a közszerzeményi vagyont közös megállapodással — szerződéssel — már a házasság tartalma alatt is megoszthatták, vagy egyébként a közszerzeménnyel kapcsolatos vagyoni jogi helyzetüket megállapodásukkal rendezhették, csupán ez „nem járhatott azoknak a hitelezőknek a sérelmével, akiknek a követelése a házastársak szerződését megelőzően keletkezett”.

A Csjt. előtti magyar házassági vagyoni jog eszerint egyfelől elismerte a házassági szerződés intézményét, amely szerződésben a házastársak vagyoni viszonyait az életközösség fennállása idejére — harmadik személyek már fenn-

álló követelésének sérelme nélkül — megállapodással szabadon rendezhették, másfelől a különvagyon körébe utalta azt a vagyont is, amelyet az életközösség fennállása alatt az egyik házastárs a másik házastársnak ajándékozott, végül az ún. szerzeményi közösséget nem dologi hatállyal, hanem kötelmi jogi alapon szabályozta, és ennek keretében feljogosította a házastársakat, hogy az életközösség megszűnését követően a közszerzeményi vagyon fele részét egymással szemben kötelmi jogcímen követeljék.

2. A Csjt. a házassági vagyonjognak egy merőben új rendszerét vezette be. Ez az új vagyoni jogi megoldás a vagyoni jog alapjává a vagyoni közösséget — tulajdonközösséget — tette. Eszerint minden vagyon, amelyet a házastársak a házasság fennállása alatt akár közösen, akár külön-külön szereznek, kettőjük osztatlan közös tulajdonába kerül, és a házasság megszűnése után azt közöttük — a tulajdonközösség megszüntetésére vonatkozó szabályok szerint — kell megosztani. A Csjt. új konstrukciója tehát egyfelől dologi jogilag különítette el egymástól a házastársak különvagyont és közös vagyont, ezáltal a házastársak összes vagyonán belül sajátos helyzetű alvagyont hozott létre; másfelől a közszerzeményt is dologi jogi alapokra helyezte, amelynek megosztására nem kötelmi jogcímen, hanem csak dologi jogi jogcímen kerülhetett sor. Eredetileg nem ismerte el a házassági szerződés intézményét, egyszerűen kogens rendelkezéssel kimondta azt is, hogy a házasságkötés előtt, illetőleg alatt a vagyoni közösséget sem egészében, sem részben nem lehet érvényesen kizárni. A szabályozás nem tette lehetővé a közös vagyon terhére — ajándékozás jogcímen — a különvagyont növelését, illetőleg a Csjt. 28. § (2) bekezdése eredetileg úgy rendelkezett, hogy „a házastársak olyan megállapodása, amellyel a vagyoni közösségbe tartozó egyes vagyontárgyakat valamelyikük különvagyonába utalnak, harmadik személyekkel szemben hatálytalan”. Ez a rendelkezés tehát a harmadik személyek irányában fennálló hatálytalanságot általános érvennyel mondta ki, és azt nem korlátozta a házastársak megállapodás előtti tartozásaira, illetőleg azokra a hitelezőkre, akiknek követelése a házastársak megállapodását megelőzően keletkezett. Vagyis a különvagyonnak ez a formája kizárólag a házastársak egymás közötti relációjában volt érvényesíthető, így a különvagyonnak e vonatkozása nem vált dologi hatályúvá.

A Csjt. 28. §-a a házastársi különvagyont a Csjt. hatálybalépését megelőző magyar jogban alkalmazott szabályokhoz képest egyidejűleg szűkebben határozta meg. Eszerint a házastársak különvagyonába csak a házasságkötéskor már megvont vagyontárgyak, továbbá azok a vagyontárgyak tartoztak, amelyeket valamelyik házastárs öröklés jogcímen szerzett vagy ajándékba kapott, végül azok a vagyontárgyak, amelyek a különvagyont helyébe léptek. Így a Csjt. hatálybalépésekor nem minősült különvagyonnak az egyik házastárs által a másik házastársnak a közös vagyon terhére ajándékozott vagyontárgya sem, legalábbis az

harmadik személyek irányában semmiképpen sem volt érvényesíthető.

3. A Csjt. támadott 54. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezése ezért a házastársak különvagyont — vagyis kizárólagos külön tulajdonát — mindazokban az esetekben a jogszabály erejénél fogva elvonta és a közös vagyon körébe — tehát osztatlan közös tulajdonba — utalta, amely esetekben a házastárs különvagyona a korábbi jog szerint érvényesen keletkezett ugyan, de az a Csjt. kogens rendelkezései szerint már nem minősülhetett különvagyonnak. A tulajdonjog elvonását eredményezte a Csjt. 54. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés is, mert eszerint a Csjt. hatálybalépésével a házastársak közös vagyonává — tehát közös tulajdonává — vált az a vagyon is, amelyre nézve a házastársak a szerzeményi közösséget egymással szemben — a korábbi jog szerint érvényesen megkötött — szerződésben kizárták.

A tulajdonhoz való jog az Alkotmány 13. § (1) bekezdése értelmében — ahogy erre az Alkotmánybíróság 7/1991. (II. 28.) AB határozatában rámutatott (ABH 1991, 25.) — alapvető jog. Az Alkotmánybíróság később ugyanakkor azt is kimondta, hogy az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának [Alkotmány 8. § (1) bekezdés] ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdon „elvonása” alkotmányjogi értelemben nem feltétlenül a polgári jogi tulajdon elvesztése; viszont az állagelvonás ellen az Alkotmány nem ad feltétlen védelmet [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 379—380.].

Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre eszerint tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét: függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. Az Alkotmány 13. § (2) bekezdése ugyanis kifejezetten lehetővé teszi a tulajdon közérdekből való kisajátítását, jelezve ezzel, hogy a tulajdon alkotmányos garanciájának határa a tulajdon értékének biztosítása, azaz az értékgarancia.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a törvénnyel érvényesített „közérdek” alkotmányosságának a megítélése során az alkotmánybírósági vizsgálatnak arra kell szorítkoznia, hogy indokolt-e a közérdekre hivatkozás, illetve, hogy a „közérdekű” megoldás nem sért-e önmagában is valamely más alkotmányos jogot (ABH 1993, 382.).

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott rendelkezések tekintetében a közérdekre hivatkozás ma már alkotmányosan indokolatlan. Különösen azért, mert a támadott átmeneti szabályozás ellentétes a házastársak autonómiájával, amelynek alapján a Csjt. hatálybalépését megelőzően vagyoni viszonyaikat a közszerzeményi szabályoktól eltérően rendezték. A házassági vagyonjog új rezsimjének a kialakítása, dologi jogi alapokra helyezése érdekében a tulajdonjog elvonása az egyik házastársától

bárminemű értékgarancia nélkül — az Alkotmánybíróság álláspontja szerint — aránytalan alapjogkorlátozás is, amely alkotmányosan már nem indokolható. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Csjté. támadott rendelkezései az Alkotmány 13. § (1) és (2) bekezdésébe ütköznek, ezért alkotmányellenesek.

4. A Csjté. támadott 54. § (2) bekezdése sérti továbbá a szerződési szabadság önálló alkotmányos jogát is. Az Alkotmánybíróság a 13/1990. (VI. 18.) AB határozatában kimondta, hogy a szerződési szabadság a piacgazdaság lényegi eleme, amelyet önálló alkotmányos jognak tekint (ABH 1990, 55.). Ennek az önálló alkotmányos jognak a tartalmi elemeit az Alkotmánybíróság a 32/1991. (VI. 6.) AB határozatában fejtette ki és elemezte (ABH 1991, 153—154.).

A kifogásolt rendelkezés a házastársak szerződési autonómiáját sérti, mert nem ismeri el a házastársaknak a szerzeményi közösség kizárására vonatkozó szerződési szabadságát, illetőleg azt, hogy az e szerződés alapján a házaspár szerződési szabadságával kialakított különvagyoni viszonyok a Csjt. hatálybalépése után is fennmaradhatnak. A támadott szabályozás az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ez okból is alkotmányellenes. Időközben — a Csjt. 1986. évi módosításakor — a házaspár szerződési autonómiáját kizáró e rendszerrel a törvényhozó szankcionált is, anélkül azonban, hogy az indítvánnyal támadott alkotmányellenes rendelkezéseket hatályon kívül helyezte volna. Ezért a házastársak autonómiáját átmeneti időre kizáró rendelkezések további hatálya alkotmányosan már tarthatatlan.

5. Az utólagos normakontroll indítványozója kérte, hogy az Alkotmánybíróság a sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket visszamenőleges hatállyal semmisítse meg. Az Abtv. 42. § (1) bekezdése értelmében a határozat közzétételének napján veszti hatályát az Alkotmánybíróság által alkotmányellenesnek ítélt jogszabály vagy annak rendelkezése. E főszabálytól eltérő lehetőséget biztosít az Alkotmánybíróság számára az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés, amely szerint az Alkotmánybíróság a 42. § (1) bekezdésében, valamint a 43. § (1)—(2) bekezdésében meghatározott időponttól eltérően is meghatározhatja az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezését vagy a konkrét esetben történő alkalmazhatóságát, ha ezt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezések visszamenőleges hatályú megsemmisítése — az időközben lezárt és befejezett jogviszonyokra tekintettel — jogbizonytalanságot eredményezne. Márpedig az Alkotmánybíróság a 11/1992. (III. 5.) AB határozatában kifejtette, hogy az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti jogállam alapvető eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság pedig — többek között — megköveteli a szerzett jogok védelmét, a teljességbe ment, vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását. E hatá-

rozatában az Alkotmánybíróság kifejtette a jog kontinuitását is, vagyis azt, hogy a rendszerváltással a régi jog továbbra is hatályban maradt. Érvényességét tekintve tehát nincs különbség az „alkotmány előtti” és „utáni” jog között. Keletkezési idejétől függetlenül minden hatályos jogszabálynak az új Alkotmánynak kell megfelelnie (ABH 1992, 81.).

A 10/1992. (II. 25.) AB határozatában pedig az Alkotmánybíróság arra mutatott rá, hogy a jogszabály alkotmányellenességének következményét elsősorban a jogbiztonságra figyelemmel kell levonni. Ez a követelmény vonatkozik az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezésének időpontjára. A jogbiztonság elvéből főszabályként az következik, hogy lezárt jogviszonyokat sem jogszabállyal, sem jogszabály hatályon kívül helyezésével nem lehet alkotmányosan megváltoztatni (ABH 1992, 74—75.).

A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló konkrét perbeli tényállás is éppen azt mutatja, hogy a jog kontinuitása és a jogbiztonság alkotmányos követelménye e körben nem engedi meg a főszabálytól való eltérést, azaz a támadott alkotmányellenes rendelkezések visszamenőleges hatályon kívül helyezését. A konkrét ügyben nemcsak a törvény erejénél fogva — ex lege — bekövetkezett tulajdonszerzés, hanem a törvényes öröklés folytán ipso iure beállt öröklési — tulajdoni — jogviszony, esetlegesen még az elbirtoklással való tulajdonszerzés is lezárt és befejezett viszonyokat keletkeztetett, amelyek eldöntésére a perbeli esetben kizárólag a bíróság rendelkezik hatáskörrel és a bíróság jogosult. Ezért az Alkotmánybíróság a visszamenőleges hatályú megsemmisítésre irányuló indítványt elutasította, és az Abtv. 43. §-ának (4) bekezdése alapján mellőzte az alkotmányellenesnek ítélt rendelkezések konkrét esetben való alkalmazása kizárásának kimondását is.

A határozat közzétételére vonatkozó rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapszik.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 916/B/1996/4.

Az Alkotmánybíróság 23/1998. (VI. 9.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz és mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Országgyűlés alkotmányellenes mulasztást követett el azzal, hogy a büntetőeljárás kívüli eljárásokban nem szabályozta az Alkotmánybíróság által alkotmányellenessé nyilvánított jogszabálynak a konkrét esetben történő alkalmazhatósága kizárásának eljárásjogi következményeit. Ezért az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy erre vonatkozó jogalkotási feladatának 1998. december 31. napjáig tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az alkotmányellenes mulasztás hátrányos jogkövetkezményei a Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.880/1996/4. számú végzésével befejezett felülvizsgálati eljárásban nem alkalmazhatók. A konkrét ügyben a felülvizsgálati kérelem benyújtásának a Polgári perrendtartásban meghatározott határideje a mulasztásos alkotmányellenességet megszüntető törvényi rendelkezés hatálybalépésével kezdődik.

Az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.880/1996/4. számú végzésének megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást 1999. július 3. napjáig felfüggeszti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az indítványozó korábbi indítványa alapján az Alkotmánybíróság a 23/1995. (IV. 5.) AB határozatában megállapította, hogy a törvényes, de alaptalannak bizonyult elítélésért járó kártalanítás és a visszatérítés tárgyában a kártérítés elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári bíróságnak a polgári peres eljárás szabályai szerint kell eljárnia, ezért ebben az eljárásban a büntetőbíróságnak az iratokat az eljárás lefolytatása végett a polgári bíróságnak minden esetben meg kell küldenie. Az Alkotmánybíróság e határozatával a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (a továbbiakban: Be.) 385/B. § (1) bekezdésének azt a szövegét, amely az áttétel kérdésében a döntéshozatalt a büntetőbíróság mérlegelési jogkörébe utalta, alkot-

mányellenesnek ítélte, és megsemmisítette. A megsemmisítés indoka az volt, hogy a terhelt által a visszatérítési eljárásban érvényesített, lényegileg polgári jogi természetű igény más és más eljárási szabályok szerint érvényesíthető a Be. szerinti különleges eljárásban és a polgári peres eljárásban. A Be. különleges eljárásában nem érvényesülnek maradéktalanul mindazok a garanciák — ezek között például a felülvizsgálati eljárás lehetősége —, amelyek a polgári eljárásban érvényesülnek. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az azonos jellegű polgári jogi igények érvényesítési rendje között való különbségtétel az Alkotmánynak a megengedhetetlen megkülönböztetést tiltó 70/A. §-ába ütközik, így az alkotmányellenes (ABH 1995, 115.).

2. Az indítványozó ebben az ügyben jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálata mellett alkotmányjogi panasszal is élt. Az Alkotmánybíróság határozata szerint „a visszatérítési ügyben a felülvizsgálat kizárt voltát sérelmező alkotmányjogi panasz alapos volt. A konkrét ügy bírósági elbírálásakor hatályos jogszabályok nem adtak lehetőséget sem a felülvizsgálati indítvány, sem a felülvizsgálati kérelem benyújtására. Az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke a konkrét esetben indokolja, hogy ügyében az Alkotmánybíróság a felülvizsgálat lehetőségét megnyissa.” Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Be. 385/B. § (1) bekezdésének alkotmányellenesnek nyilvánított, megsemmisített hatásköri és illetékességi szabálya az indítványozó konkrét ügyében nem alkalmazható. Eszerint a Fővárosi Bíróság előtt 12.B.77/1990. szám alatt visszatérítés iránt indított és a Legfelsőbb Bíróságon Bf.III.915/1992. szám alatt befejezett ügyben az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben való megjelenésétől a polgári bíróság hatáskörrel rendelkezett a konkrét felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatására, az alkotmányjogi panasz előterjesztője pedig eljárási alanyi jogosultságot szerzett a felülvizsgálati kérelem benyújtására (ABH 1995, 120—121.).

Az Alkotmánybíróság e határozatában tehát az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. § (4) bekezdése alkalmazásával az „eljárást kezdeményező különösen fontos érdekére” tekintettel „a panaszos ügyében a polgári bíróság elbírálására tartozó felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségét megnyitotta” (ABH 1995, 121.). Az eljárást az indítványozó kezdeményezte is, azt azonban a Legfelsőbb Bíróság ismét büntetőeljárásban benyújtott felülvizsgálati indítványként bírálta el, és 1995. október 19-én kelt Bfv.X.1255/1995/6. számú végzésével — ezúttal mint ismételt előterjesztett indítványt — a Be. 284/A. § (5) bekezdése alapján újra érdemi vizsgálat nélkül utasította el. A Legfelsőbb Bíróság az eljárás lefolytatása során nem hivatkozott az Alkotmánybíróság 23/1995. (IV. 5.) AB határozatában foglaltakra, és arra sem, hogy az Alkotmánybíróság e határozatával a konkrét panasz tárgyában az érdemi felülvizsgálati eljárás lehetőségét megnyitotta.

3. Az indítványozó a Legfelsőbb Bíróság hivatalbóli elutasítást tartalmazó Bfv.X.1255/1995/6. számú végzése ellen ismételt alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyet az Alkotmánybíróság 1317/D/1995/12. számú végzésével hatáskör hiányában visszautasított, azonban az Abtv. 23. § (2) bekezdésének alkalmazásával „a beadványnak a felülvizsgálati kérelem elintézésére vonatkozó részét a polgári peres eljárás szabályai szerint való elbírálás végett a Fővárosi Bírósághoz” tette át (ABH 1996, 820.).

A Fővárosi Bíróság a beadványt a Legfelsőbb Bíróságnak küldte meg. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet — ezúttal a polgári eljárás szabályaira hivatkozva — hivatalból elutasította. A Pfv.V.20.880/1996/4. számú végzés szerint a Pp. tételesen meghatározza azokat a végzéseket, amelyek ellen felülvizsgálati kérelemmel lehet élni. A felsorolás a büntetőbírósnak a kártalanításról, visszatérítésről szóló végzését nem tartalmazza és nincs más olyan külön jogszabály sem, amely e végzésének a felülvizsgálatát lehetővé tenné. A Legfelsőbb Bíróság végzésében az Alkotmánybíróság 23/1995. (IV. 5.) AB határozatára nem hivatkozott. Helyette a Legfelsőbb Bíróság végzése hangsúlyozza: a büntetőbírósnak a kártalanításról, visszatérítésről szóló végzéseinek felülvizsgálatát a Pp. nem engedi meg és semmiféle olyan külön jogszabály sincs, amelynek alapján az e tárgyú végzések felülvizsgálatát jogszerűen kérelmezni lehetne. Így a Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.880/1996/4. számú végzése folytán olyan helyzet alakult ki, hogy az indítványozó konkrét ügyében nem tudott érvényt szerezni az Alkotmánybíróság 23/1995. (IV. 5.) AB határozatában foglaltaknak, azaz nem jutott érdemben elbírált jogorvoslatához annak ellenére, hogy alkotmányjogi panasa folytán az Alkotmánybíróság határozatával az eljárásban a felülvizsgálatot megnyitotta.

4. Időközben a panaszos ügyében a Strasbourg-i Emberi Jogok Európai Bíróságához is kérelemmel fordult. A Bizottság által 23.209/94. számon nyilvántartásba vett kérelemre a magyar Kormány indítványozta, hogy a Bizottság az Egyezmény 26. cikkére hivatkozással nyilvánítsa a kérelmet — időelőttiség miatt — elfogadhatatlannak, figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság 23/1995. (IV. 5.) AB határozata alapján a kifogásolt hazai eljárásban a kérelmező részére még rendelkezésre áll jogorvoslati lehetőség.

5. A Legfelsőbb Bíróság indítvánnyal sérelmezett Pfv.V.20.880/1996/4. számú végzésével ezt a jogorvoslati utat zárta el, amely végzéssel „szemben” az indítványozó ezért újabb alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Panaszában kérte a kifogásolt bírósági határozat megsemmisítését, továbbá az Alkotmány 70/K. §-ára és más alkotmányi rendelkezésekre hivatkozással annak megállapítását, hogy az Országgyűlés alkotmányellenes törvényalkotási mulasztásban van annak folytán, mert nem szabályozta a bírósági eljárásban alkalmazott alkotmányellenes jogszabálynak a konkrét esetben történő alkalmazhatóságát kizáró alkotmánybírósági határozat „eljárás és anyagi jogi követke-

ményeit”. Az indítvány szerint e jogalkotói mulasztás miatt a panaszos jogsérelme még akkor sem orvosolható, ha az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes jogszabály alkalmazását a konkrét ügyben kizárta.

II.

Az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozottnak találta.

1. Az Abtv. 49. § (1) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság hivatalból, illetőleg bárki indítványára azt állapítja meg, hogy a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenességet idézett elő, a mulasztást elkövető szervet — határidő megjelölésével — felhívja feladatának teljesítésére.

Az Alkotmánybíróság már a 22/1990. (X. 16.) AB határozatban elvi jelentőséggel rámutatott arra, hogy a jogalkotó szerv jogszabály-alkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha a jogi szabályozás iránti igény annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton beavatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos joguk érvényesítésének gyakorlati lehetőségétől (ABH 1990, 83, 86.). Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata továbbá, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak [35/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 204—205., 37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 231.].

Az Alkotmány 57. § (1) bekezdése szerint „A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.” Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy: „A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot — a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan — a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

2. Az Abtv. 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Alkotmány 57. § (5) bekezdése szerinti jogorvoslatnak minősül, melynek eredményessége jogkövetkezményekkel jár. E jogkövetkezményeknek ki kell terjedniük a jogerősen lezárt ügy érdemi vizsgálatára is. Az Abtv. 43. §-ának (2) bekezdése főszabályként ugyan akként rendelkezik, hogy az Alkotmánybíróság jogszabályt megsemmisítő határozata nem érinti a határozat közzététele előtt létrejött jogviszonyokat, továbbá

a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket; e főszabály alól azonban a 43. § (3) bekezdése a büntetőeljárások tekintetében kifejezett kivételt állapít meg, a 43. § (4) bekezdése pedig — ugyancsak kivételként — felhatalmazza az Alkotmánybíróságot — egyebek között — arra, hogy az alkotmányellenes jogszabály konkrét esetben történő alkalmazhatóságát kizárja, ha ezt a jogbiztonság, vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.

Az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerint az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt bárki [Abtv. 21. § (4) bekezdése] alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha jogsérelem az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság 57/1991. (XI. 8.) AB határozatában már rámutatott arra (ABH 1991, 281—282.), hogy a törvény e rendelkezése szerint az alkotmányjogi panasz jogorvoslat. Ez következik egyrészt abból, hogy a törvény a jogintézményt „panasz”-nak nevezi, másrészt, hogy azt az „egyéb jogorvoslati lehetőségek” kimerítése után vagy „más jogorvoslati lehetőség hiányában”, vagyis további, illetőleg végső jogorvoslatként biztosítja a jogosult számára. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a „jogorvoslat” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.

Az alkotmányjogi panasz előterjesztőjének alanyi joga van arra, hogy az Alkotmánybíróság konkrét ügyben eljárjon, és határozatot hozzon. E jogorvoslati alanyi jogosultság ugyanakkor nem minősül általános jogorvoslatnak, mert az csak kivételesen, a jogerő beállta után, továbbá alkotmányellenes jogszabály alkalmazása esetén vehető igénybe, az Alkotmánybíróság jogköre pedig csak az Alkotmányt sértő jogszabály megsemmisítésére terjed ki, továbbá annak kimondására, hogy az alkotmányellenes jogszabály a panaszos konkrét ügyében nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában azt is kimondta, hogy az alkotmányjogi panasz intézményét ez a jogorvoslati funkció különbözteti meg az utólagos normakontrolltól. Az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása miatti konkrét jogsérelem orvosolhatóságának a hiányában ugyanis az alkotmányjogi panasz nemcsak funkcióját vesztené el, de azt a sajátosságát is, amely az Abtv. 20. § (2) bekezdése alapján bárki által indítványozható utólagos normakontrollhoz képest magában a jogintézményben megnyilvánul. Az indítványozó szempontjából is egyedül csak akkor van értelme az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatti panasznak, ha az Alkotmánybíróság eljárása folytán jogsérelem orvosolhatóvá válik.

3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Abtv. 48. § alapján az alkotmányjogi panaszt a jelen ügyben is jogorvoslati kérelemként bírálta el. Ennek

során az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a megfelelő törvényi szabályozás hiánya az ilyen ügyekben nem jelentheti az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásából eredő jogsérelem orvosolhatóságának a hiányát. Az alkotmányjogi panasz — mint az utólagos normakontrolltól különböző jogintézmény — létjogosultságát ugyanis a fentiek szerint éppen az adja, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § (4) bekezdésében biztosított jogkörével élve az indítványozót ért jogsérelemre akkor is biztosítson jogorvoslatot, ha egyébként a sérelmezett rendelkezést az alkotmánybírósági határozat közzétételének napjával, vagy a jövőre nézve semmisíti meg.

Az Alkotmánybíróság az idézett határozatában már 1991-ben kifejtette — mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség kifejezett megállapítása nélkül —, hogy a törvényhozó elmulasztotta azoknak az eljárásjogi módozatoknak a szabályozását, amelyek az alkotmányjogi panasz intézményét általánosságban és minden esetben alkalmassá tehetnék arra, hogy az alkotmányjogi panasz intézménye a lényegét adó jogorvoslati funkcióját betöltse. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában — a törvényi feltételek fennállása esetén — az ügyek sajátosságaihoz igazodó jogorvoslatot nyújtott ugyan az alkotmányjogi panasz megalapozott előterjesztőjének, azonban éppen az 57/1991. (XI. 8.) AB határozattal elbírált esetben hívta fel a figyelmet arra, hogy hiányzik a megfelelő törvényi szabályozás a jogorvoslati biztosítására akkor, amikor az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatóságának kizárását olyan ügyben mondja ki, amely nem büntetőeljárásban hozott jogerős bírósági ítélettel befejezést nyert. Az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy mindaddig, amíg a törvényalkotó ennek az esetkörnek az eljárásjogi módozatait nem szabályozza, az egyes ügyekben a jogsérelem orvosolásának módját magának az Alkotmánybíróságnak kell meghatároznia (ABH 1991, 283.).

III.

1. A jelen ügyben az indítványozó — a konkrét bírósági határozatot és az alapjául fekvő alkotmányellenes helyzetet sérelmező alkotmányjogi panaszán túlmenően — annak megállapítását is kérte, hogy a törvényhozó alkotmányellenes mulasztásban van azért, mert mind a mai napig nem szabályozta az Alkotmánybíróság ilyen tárgyú határozatai alapján a perbeli jogerő feloldásának eljárásjogi módját, azaz azokat az eljárásjogi szabályokat és garanciákat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az Alkotmánybíróság határozatában elrendelt alkotmányos jogállapot a bírósági eljárás keretében helyreállhasson.

Mivel az Abtv. 48. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasz és az Abtv. 43. § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmények alkalmazhatósága körében — figyelemmel az Alkotmánybíróság 57/1991. (XI. 8.) AB határozatában ki-

fejtettekre — a jogalkotó jogalkotási feladata — és mulasztása — kétségkívül fennáll, az Alkotmánybíróság az Abtv. 49. § (1) bekezdése körében a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a jogalkotói feladat elmulasztása idézett-e elő alkotmányellenességet.

Tekintve, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz jogorvoslat, az alkotmányellenesség az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján pusztán már azon az alapon megállapítható, hogy a törvényhozó elmulasztotta e jogorvoslati alapjog érvényesüléséhez szükséges eljárásjogi szabályok és garanciák megalkotását, vagyis azáltal, hogy az alkotmányellenes jogszabályt alkalmazó jogerős bírósági ítélettel befejezett büntetőeljárásen kívüli esetekben az alkotmányjogi panasszal megnyitott jogorvoslat érvényesítését megfelelő eljárás szabályok törvénybe foglalásával nem tette teljessé. Az alkotmányjogi panasz rendkívüli jogorvoslatkénti szabályozása az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdéséből kényszerítően ugyan nem következik; ám ha a törvényhozó az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán a jogerősen befejezett ügyekben bekövetkezett jogsérelemre e rendkívüli jogorvoslat lehetőségét megnyitotta, alkotmányos kötelessége olyan eljárásjogi szabályok megalkotása, amelyek alkalmazásával a jogsérelem valóságosan orvosolhatóvá válik. Ha nem így lenne, az alkotmányjogi panasz — merőben formális és tartalom nélküli jogintézményként — nem tudná betölteni az alapjogsérelem orvoslására vonatkozó lényegi funkcióját.

A továbbiakban rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy az Abtv. 27. §-ának (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság határozata mindenkire nézve kötelező. Az alkotmányjogi panasszal sérelmezett konkrét ügyben azonban a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának sem a büntető, sem a polgári tanácsa — megfelelő törvényi szabályozás hiányában — nem alkalmazhatta az Alkotmánybíróság határozatában foglalt azt a rendelkezést, amellyel a konkrét ügyben az alkotmányjogi panasz előterjesztője javára a felülvizsgálati eljárást megnyitotta. Az Alkotmánybíróság határozatának mindenkire nézve kötelező volta alkotmányosan ellentmondásban áll annak a megfelelő jogi szabályozás hiánya miatti bírósági alkalmazhatatlanságával, az veszélyt jelent a jogállamiságra és annak lényegi elemét kitevő, ahhoz szorosan kapcsolódó jogbiztonságra, miáltal sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, így a szabályozatlanság ez okból is alkotmányellenességet idéz elő.

Megállapítható tehát, hogy a jogalkotó az alkotmányjogi panasz és az Abtv. 43. § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmények büntetőeljárásen kívül bírósági eljárásban való alkalmazhatóságának szabályozatlanul hagyásával jogalkotói feladatát elmulasztotta, és ezzel az Alkotmány több rendelkezését is megsértette, ezért az Alkotmánybíróság a mulasztás miatti alkotmányellenesség megállapítása mellett felhívta az Országgyűlést törvényhozói feladatának teljesítésére.

A törvényhozó szabadságában áll — és egyben felelőssége is — annak meghatározása, hogy milyen módon, milyen eljárási szabályok és garanciák megalkotásával biztosítja a büntetőeljárásen kívüli bírósági eljárásban alkalmazott, majd az Alkotmánybíróság határozatával alkotmányellenessé nyilvánított jogszabálynak a konkrét esetben történő alkalmazhatósága kizárását. Az Alkotmánybíróság többször felhívott 1991. évi határozata óta e tárgykörben már történtek kodifikációs kísérletek. Ennek során az Alkotmánybíróság és a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága — a törvényalkotóhoz is eljuttatott — következő együttes állásfoglalást alakította ki, és fogalmazta meg: „A megfelelő eljárásjogokban rendelkezni kell arról, hogy megalapozott alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság határozata következtében a félnek az eljárás újrafelvételére van alanyi joga. Az új eljárásban az alkotmányellenes jogszabályt nem, vagy részbeni alkotmányellenessége esetén csak alkotmányos tartalma szerint lehet alkalmazni.” E közös állásfoglalásra és a kodifikációs törekvésekre is figyelemmel az Alkotmánybíróság 1998. december 31-i határidővel hívta fel az Országgyűlést elmulasztott jogalkotói feladatának az Abtv. 49. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti teljesítésére.

2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a jelen eljárásban kérte a sérelmezett legfelsőbb bírósági határozat — végzés — megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság arra figyelemmel, hogy a mulasztásos alkotmányellenesség megállapítása és az Országgyűlés törvényalkotási kötelezettsége teljesítésére való felhívása útján lehetőség nyílik az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglaltak alkalmazására és a megalapozott alkotmányjogi panaszban felhozott jogsérelem jövőbeni, bírósági eljárásen belüli orvoslására, a Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.880/1996/4. számú végzésének megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában — megfelelő határidő tűzésével az eljárást felfüggesztette. A jogalkotói feladat elmulasztása miatti alkotmánybírósági eljárásban — az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint — lehetőség van az alkotmányellenes mulasztás kiküszöbölésére megállapított határidőig az eljárás felfüggesztésére [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227.]. Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben a felfüggesztés határidejét hosszabban állapította meg, figyelemmel arra, hogy a konkrét ügyben a panaszos felülvizsgálati kérelmének a Polgári Perrendtartásban meghatározott határideje a mulasztásos alkotmányellenességet megszüntető törvényi rendelkezés hatálybalépésével veszi kezdetét. Az Alkotmánybíróság határozatában ennek megállapítása mellett kimondta egyúttal azt is, hogy az alkotmányellenes jogalkotói mulasztás hátrányos jogkövetkezményei az alkotmányjogi panasz előterjesztőjével szemben a konkrét ügyben nem alkalmazhatók. Ennek folytán — függetlenül attól, hogy az Országgyűlés az alkotmányellenes mulasztást milyen módon, milyen eljárási szabályok megalkotásával küszöböli ki —, a konkrét ügyben az Alkotmány-

bíróság korábbi határozatával megnyitott felülvizsgálati eljárást a Legfelsőbb Bíróságnak a megalkotásra kerülő törvényi szabályok megfelelő alkalmazásával érdemben le kell folytatnia. Ennek során már a Legfelsőbb Bíróság feladata lesz, hogy hatáskörében eljárva a megalapozott indítvánnyal támadott jogerős határozata sorsáról döntson. Az Alkotmánybíróság a felfüggesztés határidejének leteltével az el nem bírált indítvány kérdésében az eljárást folytatja.

3. A határozat közzétételére vonatkozó rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 788/D/1997/12.

Az Alkotmánybíróság 24/1998. (VI. 9.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a pénzmossás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 1994. évi XXIV. törvény 3. § (2) bekezdésében, továbbá a törvény végrehajtásáról szóló 74/1994. (V. 10.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésének *d)* és *e)* pontjában, valamint 4. §-ában foglalt egyes rendelkezések alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az indítványozó álláspontja szerint a pénzmossás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 1994. évi XXIV. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 3. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alkotmányellenes. Ugyancsak alkotmányellenesek a Pmt. végrehajtásáról szóló 74/1994. (V. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdés *d)* és *e)* pontjában, továbbá 4. §-ában foglalt egyes rendelkezések, illetőleg a rendelkezések egyes szövegrészei.

Az indítvány szerint a támadott rendelkezések ellentétben állnak a pénzügyintézetekről és a pénzügyintézeti tevékenységről szóló 1991. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Pit.) 46/A. § (1) bekezdésének *b)* pontjával, mert eszerint a banktitok megtartására vonatkozó kötelezettség alól csak maga a pénzügyintézeti törvény tehet kivételeket. A Pit. 46/A. § (2) bekezdésének *g)* pontja pedig csak a folyamatban levő büntetőeljárás keretében engedi meg a banktitok kiszolgáltatását, amely kizárólag a nyomozó hatóság írásbeli megkeresésére történhet.

Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések sértik az Alkotmány 59. §-át, továbbá a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 1. § (1) bekezdésében és 8. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. Utalt az indítványozó arra is, hogy az Alkotmány 59. §-a mind a pénzügyintézetet, mind pedig ügyfelét védi az adatok kiszolgáltatásával szemben, az Avt. pedig kizárólag a pénzügyintézeti törvényt jogosítja fel speciális pénzügyintézeti titokvédelmi rendelkezések meghozatalára.

Mindezekre figyelemmel kérte az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezések alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.

2. A Pmt. támadott rendelkezése szerint a pénzügyi szolgáltató szervezet köteles kijelölni — a szervezet sajátosságától függően — egy vagy több személyt, aki az alkalmazottaktól érkezett bejelentést az Országos Rendőr-főkapitányságnak (a továbbiakban: ORFK) haladéktalanul továbbítja. A R. 2. § (1) bekezdésének *d)* pontja arról rendelkezik, hogy a Pmt. 6. §-ának (2) és (3) bekezdésében előírt iránymutatások és mintaszabályzatok alapján elkészítendő Szabályzatnak tartalmaznia kell — egyebek között — az ORFK részére történő bejelentés eljárási rendjét és formáját, az *e)* pont szerint pedig a bejelentés kapcsán keletkezett adatok kezelésére vonatkozó előírásokat is fel kell venni a Szabályzatba. Végül az R. 4. §-a előírja, hogy a Pmt. szerinti bejelentési kötelezettség teljesítésének belső eljárási rendjét úgy kell kialakítani, hogy a Pmt. 3. § (2) bekezdésében megjelölt személy a bejelentést haladéktalanul továbbítani tudja az ORFK-nak.

3. Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkit megilleti a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog. Az Avt. 1. § (1) bekezdése értelmében a törvény célja annak biztosítása, hogy — ha e törvényben meghatározott jogszabály kivételt nem tesz — személyes adataival mindenki maga rendelkezzen, és a közérdekű adatokat mindenki megismerhesse. A 8. § (1) bekezdés szerint pedig az adatok akkor továbbíthatók, valamint a különböző adatkezelések akkor kapcsolhatók össze, ha az érintett ahhoz hozzájárult, vagy törvény azt megengedi, és ha az adatkezelés feltételei minden egyes személyes adatra nézve teljesülnek.

II.

Az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozatlannak találta.

1. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a kábítószer és a pszichotróp anyagok engedély nélküli forgalmáról szóló 1988. december 19-i egyezményéhez (a továbbiakban: Bécsi Egyezmény) történt csatlakozással Magyarország nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt a kábítószerrel történő visszaélésből származó anyagi javak tekintetében elkövetett pénzmosás bűncselekményé nyilvánítására. A Bécsi Egyezmény a csatlakozó országokat kötelezi a kábítószer-kereskedelemből származó pénzek tisztára mosását tiltó törvények megalkotására, a „piszkos pénzek” lefoglalására, és a kábítószer-kereskedelem nemzetközi útvonalainak felderítésére.

Hasonló rendelkezéseket tartalmaz a kölcsönös jogsegélyszolgáltatásra vonatkozó Európai Konvenció, továbbá a pénzmosásról és a bűnözésből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról, illetve elkobzásáról rendelkező Európa Tanács-i Konvenció is, amelyhez Magyarország ugyancsak csatlakozott.

Kifejezetten pénzügyi rendelkezéseket tartalmaznak a nyugat-európai országok vezető bankjai és az USA és Japán központi bankjai által megalkotott 1988. évi Bázeli Nyilatkozat alapelvei. Az alapelvek előírják az ügyfelek személyazonosságának tisztázását, pénzmosás alapos gyanúja esetén a banki szolgáltatások megtagadását, a nyomozó hatóságokkal való szoros együttműködést és a banktisztviselők megfelelő képzését.

A „pénzmosás” terminológiája azt a tevékenységet jelenti, amely megváltoztatja az illegálisan szerzett pénz azonosságát, és legális forrásból származónak tünteti fel azt. A pénzmosásnak három fázisa van: az elhelyezés, a bujtatás és az integrálás. A készpénz névtelenséget biztosít a szervezett bűnözés számos formájához, így különösen a kábítószer-kereskedelemhez, fegyverkereskedelemhez, terrorizmushoz.

Mivel a pénzmosás értelemszerűen a pénz- és tőkepiaci rendszeren keresztül valósul meg, a hatékony megelőzés érdekében a törvény — a külföldi jogokhoz ha-

sonlóan — bejelentési kötelezettséget ír elő azok számára, akik a pénz- és tőkepiac közreműködőként olyan adatok birtokába juthatnak, amelyek alapján felmerülhet annak a gyanúja, hogy a pénz- és tőkepiaci rendszert e súlyos bűncselekményekből eredő anyagi javak tisztára mosására kívánják felhasználni. E bejelentési rendszer első lépése az ún. ügyfél-azonosítási kötelezettség, amely az Európa Tanács-i Konvenció ajánlásában szerepel. Az ügyfél-azonosítás keretében a Pmt. 2. § (1) bekezdése szerint a pénzügyi szolgáltató szervezet kétmillió forintot elérő vagy meghaladó összegű, forintban vagy külföldi pénznemben történő készpénzfizetéssel, illetve kifizetéssel együttjáró ügyleti megbízást kizárólag olyan ügyféltől fogadhat el, aki az azonosságát igazoló okmányait a pénzügyi szolgáltató szervezetnek bemutatja, és akinek az azonosítását a pénzügyi szolgáltató szervezet elvégzi. Az azonosítási összeg alsó határát e törvényi rendelkezés az EK Bizottsága által kibocsátott 91/1308. számú Direktívában szereplő 15 000 ECU alapulvételével határozza meg.

A bejelentési rendszer következő lépése, hogy pénzmosás gyanúja esetén a pénzügyi szolgáltató szervezet alkalmazottja köteles gyanújáról bejelentést tenni az erre kijelölt személynek, aki a bejelentést az ORFK-nak továbbítja. A pénzmosásra vonatkozó gyanú általában a Pmt. 2. § (1) bekezdése alá eső ügyleti megbízások körében fordul elő, ezért az ügyfél-azonosítás mintegy előfeltétele az indítvánnyal támadott törvényi rendelkezések teljesítésének.

2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban rámutat arra, hogy a Pit.-et 1997. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hit.) 221. § (2) bekezdés *a*) pontja, így az indítványnak a törvényi kollízióra vonatkozó érvelése már nem áll meg. A Hit. 51. § (6) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a pénzügyi intézmény az (1)—(3) bekezdésekben, valamint az 52. §-ban foglalt esetekben az adatok kiszolgáltatását — titoktartási kötelezettségére hivatkozva — nem tagadhatja meg. A Hit. 52. § *b*) pontja szerint pedig a pénzügyi intézmény a nyomozó hatóság, a nemzetbiztonsági szolgálat és az ügyészség írásbeli megkeresésére haladéktalanul kiszolgáltatja a kért adatot a nála vezetett bankszámláról és az általa lebonyolított ügyletről, ha adat merül fel arra, hogy a bankszámla vagy az ügylet pénzmosással van összefüggésben.

Az indítványban kifogásolt törvényi rendelkezések között — a Hit. új rendelkezései folytán — kollízió nem áll fenn, ezért az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezések alkotmányellenességének megállapítására ezen az alapon nem kerülhetett sor.

3. A kifogásolt jogszabályi rendelkezések nem ellentétesek az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében biztosított személyes adatok védelméhez való alapjoggal sem. Az Al-

kormánybíróság állandó gyakorlata a 15/1991. (IV. 13.) AB határozatban kifejtettek szerint (ABH 1991, 40—41.) a személyes adatok védelméhez való jogot nem hagyományos védelmi jogként értelmezi, hanem — annak aktív oldalát is figyelembe véve — információs önrendelkezési jogként. Az információs önrendelkezési jog azonban nem abszolút és korlátozhatatlan jog; kivételesen törvény elrendelheti személyes adat kötelező kiszolgáltatását, és előírhatja a felhasználás módját is. Az ilyen törvény korlátozza az információs önrendelkezés alapvető jogát, és csak akkor alkotmányos, ha megfelel az Alkotmány 8. §-ában megkövetelt feltételeknek. Bármilyen jogszabály, amely személyes adat továbbadásáról, az adatból új információ előállításáról, vagy akármilyen más módon történő felhasználásáról rendelkezik, csak akkor felel meg az Alkotmány 59. §-ának, ha pontos garanciákat tartalmaz azokra az esetekre nézve, amikor az adatfeldolgozás, adattovábbítás az érintett beleegyezése, esetleg tudata nélkül történhet. E garanciális jogintézményeknek — az ellenőrizhetőség érdekében is — objektív korlátok közé kell szorítaniuk az adat útját.

A Hit. 52. § *d*) pontja lehetővé teszi a banktitok illetékes hatóságnak történő kiadását akkor, ha adat merül fel arra nézve, hogy a bankszámla vagy az ügylet pénzmossással van összefüggésben. A támadott törvényi rendelkezés szerint a pénzügyi szolgáltató szervezet köteles kijelölni azt az egy vagy több személyt, aki az ORFK-nak haladéktalanul továbbítja a pénzmossásra utaló adatot. A 3. § (1) bekezdés *b*) pontja pedig úgy rendelkezik, hogy pénzmossásra utaló adat, tény vagy körülmény felmerülése esetén a pénzügyi szolgáltató szervezet vezetője vagy alkalmazottja a pénzmosság gyanújáról köteles az ORFK-nak haladéktalanul bejelentést tenni.

A Pmt. preambuluma szerint e törvény célja, hogy útját állja a bűncselekményből származó pénzeknek a pénz- és tőkepiaci rendszeren keresztül történő tisztára mosásának. A banktitoknak minősülő adat kiadásának tehát bűncselekmények megelőzése a célja.

Az Avt. 16. §-a értelmében a személyes adatok védelméhez való alapjog az állam külső és belső biztonsága, így a honvédelem, a nemzetbiztonság, a bűnmegelőzés vagy bűnüldözés érdekében, továbbá állami vagy helyi önkormányzati pénzügyi érdekből, valamint az érintett vagy mások jogainak védelme érdekében korlátozható. A támadott jogszabályi rendelkezések ilyen korlátozást tartalmaznak a bűnmegelőzés érdekében, amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből, azaz a jogállamiságból következő alkotmányi cél, így a pénzmosság megelőzése érdekében az ORFK felé a banktitok felfedése alkotmányosan indokolt és szükséges lehet, ha egyébként nem érinti az alapjog lényeges tartalmát.

A Pmt. 4. §-a ugyanakkor úgy rendelkezik, hogy a pénzügyi szolgáltató szervezet, valamint a szervezet vezetője és alkalmazottja, továbbá a 3. § (2) bekezdésében szereplő személy a bejelentési kötelezettség teljesítéséről, annak tartalmáról és a bejelentő személyéről —

kivéve a büntetőeljárás során — harmadik személynek vagy szervezetnek tájékoztatást nem adhat, és köteles biztosítani, hogy a bejelentés megtörténte, annak tartalma és a bejelentő személye titokban maradjon. A Pmt. 5. § (2) bekezdése pedig további garanciális biztosítékként előírja, hogy az ORFK a 3. § alapján kapott információt — a más bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás esetét kivéve — kizárólag a pénzmosság elleni küzdelem céljaira használhatja fel, és az információt tartalmazó adatokat tíz évig köteles megőrizni.

Ezek a rendelkezések a banktitok korlátozott továbbításának alkotmányosan szükséges, de egyben elegendő garanciáit jelentik. Érvényesítik a célhoz kötöttség követelményét és az adattovábbítás figyelemmel kísérhetőségének elvét, maradéktalanul teljesítik az adat további felhasználásával kapcsolatos titoktartás kötelezettségét, így az alapjog korlátozása aránytalanak sem tekinthető, egyébként azért sem, mert a Pmt. 4. § (2) bekezdése szerint a bejelentési kötelezettség teljesítése nem minősül bank-, biztosítási vagy üzleti titok megsértésének, vagy más — akár jogszabályon, akár szerződésen alapuló — adat- vagy információs szolgáltatási korlátozás megsértésének.

A sérelmezett törvényi szabály tehát az információs önrendelkezési alapjogot az elkerülhetetlen és arányos korlátozás mértékén túl nem korlátozza, így maga a korlátozás nem érinti az Alkotmány 8. § (2) bekezdése szerint az alapjog lényeges tartalmát.

Az R. támadott rendelkezései az ORFK irányában fennálló és törvényen alapuló bejelentési kötelezettség technikai szabályait — és részben további garanciáit — határozzák meg, így azok az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében meghatározott alapjogot nem korlátozzák, sőt nem is érintik.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a kifogásolt rendelkezések alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt megalapozatlannak találta, és ezért azt elutasította.

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az ügy jelentőségére és az üggyel kapcsolatos számottevő közérdeklődésre tekintettel rendelte el.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 520/B/1994/2.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 73/1998. (VI. 9.) KE határozata

határőr dandártábornokká történő kinevezésről

A belügyminiszter javaslatára
az eddig végzett kimagasló tevékenysége elismeréséül, a
határórság napja alkalmából
1998. június 27-i hatállyal
Dávid Károly hőr. ezredest
határőr dandártábornokká
kinevezem.

Budapest, 1998. május 29.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kuncze Gábor s. k.,
belügyminiszter

A Kormány határozatai

A Kormány 1084/1998. (VI. 9.) Korm. határozata

a hadigondozottak közalapítványa létrehozásáról szóló 1116/1994. (XII. 9.) Korm. határozat módosításáról és kiegészítéséről

A Kormány

1. a hadigondozottak közalapítványa létrehozásáról szóló — az 1036/1997. (IV. 18.) Korm. határozattal módosított — 1116/1994. (XII. 9.) Korm. határozat mellékletét képező Alapító Okiratot a jelen határozat *melléklete* szerint módosítja;

2. felhatalmazza a honvédelmi minisztert, hogy a közalapítvány alapító okiratának módosításával kapcsolatban az alapító nevében eljárjon;

3. felhívja a honvédelmi minisztert, hogy intézkedjék a közalapítvány módosított alapító okiratának a bírósági nyilvántartásba vételt követően a Magyar Közlönyben történő közzététele iránt.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

az 1084/1998. (VI. 9.) Korm. határozathoz

1. Az Alapító Okirat 4.1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„4.1. A hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény 9. és 25. §-a alapján a hadigondozottakról való állami, anyagi jogú gondoskodás megvalósítása. A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. § c) 1., 2. és 11. pontjába foglalt közhasznú tevékenység végzése.

A közalapítvány céljainak megvalósítása során közreműködik a jelzett közfeladatok ellátásában, tevékenységét a kiemelkedően közhasznú szervezet követelményeinek megfelelően végzi.”

2. Az Alapító Okirat a 4.3. pontját követően a következő 4.4. ponttal egészül ki:

„4.4. A közalapítvány politikai pártoktól független szervezet, a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 4. § (1) bekezdés *d*) pontjában foglalt közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, politikai pártoknak anyagi támogatást nem nyújt, országgyűlési képviselőt, megyei fővárosi, önkormányzati választáson jelöltet nem állít, továbbá nem támogat.”

3. Az Alapító Okirat 8.3. *d*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„*d*) A kuratórium ülését az elnök — annak tartós akadályoztatása esetén a titkár — hívja össze írásban, a napi-rend megjelölésével. A meghívót a kuratórium tagjainak olyan időpontban kell megküldeni, hogy az ülés tervezett időpontja előtt egy héttel kézhez kapják. A meghívóhoz csatolni kell az esetleges írásbeli előterjesztéseket.

Sürgős szükség esetén — az ok megjelölésével — az elnök rendkívüli kuratóriumi ülést telefonon is összehívhat.”

4. Az Alapító Okirat 8.3. *e*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„*e*) A kuratórium ülési nyilvánosak, döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Az ülésre meg kell hívni:

- a kuratórium tagjait és tisztségviselőit, illetve a képviseljükben eljáró személyeket,
- a kezelő szervezet képviselőjét,
- a felügyelő bizottság tagjait,
- az alapító képviselőjét,
- az elnök által esetenként megjelölt személyeket.”

5. Az Alapító Okirat 8.3. *f*) pontja harmadik francia bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„— a közalapítvány közhasznú jelentésének, éves költségvetési tervének, az azokról szóló beszámolóknak és az éves mérlegnek az elfogadása,”

6. Az Alapító Okirat 8.3. pontja az *f)* pontot követően az alábbi *g)* ponttal egészül ki:

„*g)* Összeférhetetlenségi szabályok:

A közalapítvány tisztségviselőire alkalmazni kell az 1997. évi XLVI. törvény 8—9. §-aiban foglaltakat:

— a kuratórium határozathozatalában nem vehet részt az a tag vagy tisztségviselő, aki vagy akinek közeli hozzátartozója [Ptk. 658. § *b)* pont], élettársa a határozat alapján kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, illetve bármilyen más előnyben részesül,

— a kuratórium tagja vagy tisztségviselője nem lehet a felügyelő bizottság elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója.”

7. Az Alapító Okirat 8.7.2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„8.7.2. A felügyelő bizottság ellenőrzi a közalapítvány működését és gazdálkodását. Ennek során a tisztségviselőktől jelentést, a munkavállalóktól tájékoztatást vagy felvilágosítást kérhet, betekinthez a közalapítvány irataiba, azokat megvizsgálhatja. Tanácskozási joggal részt vehet a kuratóriumi üléseken.

A felügyelő bizottság köteles a kuratóriumot tájékoztatni és ülésének összehívását kezdeményezni, ha a közalapítvány működése során olyan jogszabálysértést, vagy a közalapítvány érdekeit egyébként súlyosan sértő eseményt (mulasztást) észlel, amelynek megszüntetése, következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a kuratórium döntését igényli, illetve a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merült fel.

A kuratóriumot a felügyelő bizottság indítványára — annak megtételétől számított harminc napon belül — össze kell hívni. E határidő eredménytelen eltelte esetén a kuratórium összehívására a felügyelő bizottság intézkedik.

Ha a kuratórium a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges intézkedéseket nem teszi meg, a felügyelő bizottság köteles haladéktalanul értesíteni a törvényességi felügyeletet ellátó szervet.”

8. Az Alapító Okirat a 8.7.4. pontját követően az alábbi 8.7.5. ponttal egészül ki:

„8.7.5. A felügyelő bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.”

9. Az Alapító Okirat 11. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. Beszámolás a közalapítvány működéséről

A kuratórium köteles évente beszámolni működéséről az alapítónak, köteles továbbá tevékenysége és gazdálkodása legfontosabb adatait a helyi vagy országos sajtó útján is nyilvánosságra hozni.”

10. Az Alapító Okirat 9.1. pontja a következő mondattal egészül ki:

„Vállalkozási tevékenysége a közalapítvány közhasznú céljait nem veszélyezteti és gazdálkodása eredményét

kizárólag az alapító okiratban megjelölt tevékenységre fordítja.”

11. Az Alapító Okirat 13.4. pontját követően a következő 13.5. ponttal egészül ki:

„13.5. A közalapítvány szervezeti és működési szabályzatában kell rendelkezni:

— olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a kuratórium döntéseinek tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogató és ellenzők számaránya (ha lehetséges személye) megállapíthatók,

— a kuratórium döntéseinek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,

— a közalapítvány működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről,

— a közalapítvány működésének, beszámolóí közzétételének nyilvánosságáról.”

A Kormány 1085/1998. (VI. 9.) Korm. határozata

az Emberi Jogok Magyar Központja Közalapítvány Alapító Okiratának módosításáról

1. A Kormány az Emberi Jogok Magyar Központja Közalapítványnak az 1083/1995. (IX. 8.) Korm. határozat mellékleteként közzétett Alapító Okiratát (a továbbiakban: Ao.) a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 27. §-ának (3) bekezdése alapján a következők szerint módosítja:

a) Az Ao. 3.2. pontja a következő rendelkezéssel egészül ki:

„A 3.1. pontban meghatározott közalapítványi célok, illetve a fenti tevékenységek megfelelnek a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény (a továbbiakban: Kszt.) 26. §-ának *c/3.* és *c/12.* pontjában foglalt — az emberi és állampolgári jogok védelmére, illetve az ezzel kapcsolatos tudományos és kutatási tevékenységre irányuló — közhasznú tevékenységnek.”

b) Az Ao. 3. pontja a következő 3.5. ponttal egészül ki:

„3.5. A Közalapítvány közvetlen politikai tevékenységet [Kszt. 26. § *d)* pont] nem folytat, szervezete pártoktól független, és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.”

c) Az Ao. 5.3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„5.3. A Közalapítvány vállalkozási tevékenységet kizárólag az Alapító Okiratban meghatározott közhasznú célkitűzések megvalósítása érdekében — és azokat nem veszélyeztetve — a törzsvagyon hozadékaiból, illetőleg a törzsvagyonán felüli egyéb vagyonából folytathat. Gazdál-

kodása során elért eredményét nem osztja fel, azt kizárólag az Alapító Okiratban megjelölt tevékenységére fordítja.”

d) Az Ao. 5.5. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„5.5. A kuratóriumi döntések, továbbá a 7.6. és 7.7. pontban foglaltak végrehajtásáról a Közalapítványi Iroda (a továbbiakban: Iroda) gondoskodik. Az Iroda biztosítja azt is, hogy a közhasznú működés során keletkezett iratokba előre egyeztetett helyen és időpontban — érdekeltségének igazolása mellett, a Kuratórium zárt tanácskozásáról készített jegyzőkönyv kivételével — bárki betekinthesse. Az éves közhasznúsági jelentésre ez a szabállyal az eltéréssel irányadó, hogy annak megtekintéséhez az érdekeltség igazolására nincs szükség, továbbá arról bárki másolatot is igényelhet az ezzel kapcsolatos költségek megtérítése mellett.”

e) Az Ao. 6.1. pontjában a „3. tagú” szövegrész helyébe a „négy tagból álló” szövegrész lép, az Ao. 6.3. pontja pedig a következők szerint módosul:

„6.3. A Kuratórium tagjai a következők:

Bán Tamás ny. főosztályvezető, a Kuratórium elnöke,
Herczegh Géza akadémikus, a Hágai Nemzetközi Bíróság tagja, a Kuratórium tagja,

Bokorné Szegő Hanna egyetemi tanár, a Kuratórium tagja,

Harmathy Attila egyetemi tanár, az MTA levelező tagja, a Kuratórium tagja.”

f) Az Ao. 7.1. pontjának első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A Kuratórium szükség szerint, de évente legalább egyszer tart ülést, amelyet a Kuratórium elnöke a napirend közlésével írásban — halaszthatatlan esetben távbeszélőn — hív össze.”

g) Az Ao. 7.2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„7.2. A Kuratórium ülései — ha indokolt határozatával zárt tanácskozást nem rendelt el — nyilvánosak, határozatait nyílt szavazással és általában egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Egyhangú döntés szükséges az SZMSZ megállapításához és módosításához, az éves gazdálkodási terv és a mérleg megállapításához, illetve az éves beszámoló jóváhagyásához, továbbá az 5.2. pontban foglaltak szerinti vagyonfelhasználáshoz.”

h) Az Ao. 7.3. pontjának 6. francia bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„— a Közalapítvány éves gazdálkodási tervének és mérlegének megállapítása, az éves beszámoló jóváhagyása, valamint a közhasznúsági jelentés elfogadása,”

i) Az Ao. 7.4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép, egyben a 7. pontja a következő 7.5—7.7. pontokkal egészül ki:

„7.4. A Kuratórium tagja nem vehet részt olyan határozat meghozatalában, amelynek alapján ő maga, a Ptk. 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozója, illetve

élettársa (a továbbiakban együtt: hozzátartozó) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, a megkötendő ügyekben egyébként érdekelt, illetve bármilyen más előnyben részesül, kivéve a cél szerinti juttatások keretében bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatást.

7.5. Ha a Kuratórium tagja, illetőleg e tisztségre jelölt személy más közhasznú szervezetnél vezető tisztségviselőként tevékenykedik, köteles erről a Kuratóriumot, illetve az alapítót előzetesen tájékoztatni. A Kuratórium tagjára alkalmazni kell a Kszt. 9. §-ának (1) bekezdésében foglalt összeférhetlenségi szabályt is.

7.6. A Kuratórium üléseiről jegyzőkönyvet, határozatairól nyilvántartást kell vezetni. A nyilvántartás tartalmazza a határozat számát, időpontját és tartalmát. A nyilvántartáshoz kell csatolni az elnökség üléseiről készült jegyzőkönyvet, amely a megtárgyalt napirend mellett a hozott határozat számát és a határozat tartalmára utaló megjelölést is feltünteti. Egyhangú határozat esetén ennek tényét, szótöbbséggel hozott határozat esetén pedig a határozat mellett, illetve ellene szavazó (tartózkodó) kuratóriumi tag nevét is rögzíteni kell.

7.7. A Kuratórium határozatait — ha a nyilvánosságra hozatal más módjáról nem rendelkezik — rendszeresen megjelenő kiadványban teszi közzé. Ezt a szabályt kell alkalmazni a Közalapítvány működésének és beszámoló közlésének nyilvánosságára is.”

j) Az Ao. 8.4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„8.4. Nem lehet a Bizottság tagja, aki vagy akinek hozzátartozója a Kuratórium tagja, a Közalapítvánnyal e megbízásán kívül más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, vagy a Közalapítvány cél szerinti juttatásaiból — azok kivételével, amelyek a Kszt. 8. §-a (2) bekezdésének c) pontjában foglaltak szerint nem tekinthetők annak — részesül.”

k) Az Ao. 8. pontja a következő 8.8—8.10. pontokkal egészül ki:

„8.8. A Bizottság tagjai a Kuratórium ülésén tanácskozási joggal részt vehetnek. A Bizottság köteles a Kuratóriumot tájékoztatni és annak összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy a Közalapítvány működése során olyan jogszabálysértés vagy egyébként a Közalapítvány érdekeit súlyosan sértő esemény — ideértve a Közalapítvány Kszt. szerinti vezető tisztségviselőinek felelősségét megalapozó tényeket is — történt, amelynek megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a Kuratórium döntését teszi szükségessé.

8.9. Ha a Kuratórium összehívására a Bizottság indítványának megtételétől számított harminc napon belül nem kerül sor, arra a Bizottság is jogosult. Ha pedig a Kuratórium a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges intézkedéseket nem teszi meg, a Bizottság

köteles haladéktalanul értesíteni a törvényességi felügyeletet ellátó szervet.

8.10. A Bizottság tagjainak összeférhetetlenségére, a bizottsági tagsági viszony megszűnésére, a Bizottság határozathozatalának módjára egyebekben megfelelően irányadók a Kuratórium tagjaira, illetve határozathozatalának módjára vonatkozó szabályok.”

l) Az Ao. 9.3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„9.3. A Közalapítvány a működéséről évente beszámol az Alapítónak. Tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatairól — a sajtó útján — a nyilvánosságot is tájékoztatja.”

m) Az Ao. 9. pontja a következő 9.7. ponttal egészül ki:
„9.7. A Közalapítvány gazdálkodására, működésére, szervezetére, képviselőre, az iratbetekintés rendjére vonatkozó további előírásokat az SZMSZ határozza meg.”

2. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

IRÁNYMUTATÁSOK, IV. rész JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

A Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatai

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata

2/1998. BJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának büntető jogegységi tanácsa a legfőbb ügyész indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A Btk. 322. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja szerint minősülő kifosztás büntettét kell megállapítani, ha az elkövető nyomban a sértett megölése után veszi el annak értékeit.

INDOKOLÁS

A legfőbb ügyész 1998. március 18. napján az 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 29. § (1) bekezdése *a*) pontjának II. fordulatára tekintettel a 31. §-ának (2) bekezdésén alapuló jogegységi eljárást indítványozott. A Bf.338/1998. szám alatt jogegységi eljárást kezdeményező indítványában hivatkozott arra, hogy olyan esetekben, amikor az elkövető a sértettet megöli, és az ezt követően kialakult szándéka folytán a sértett értékeit eltulajdonítja, ez utóbbi cselekmény jogi minősítése kérdésében a Legfelsőbb Bíróság ellentétes határozatot hozott.

A) A Legfelsőbb Bíróság egyik határozatában (Bf.IV.1095/1995/8. sz.) az emberölés büntettével bűnhalmazatban lopás vétségének [Btk. 316. § (2) bek.] minősítette annak az elkövetőnek a cselekményét, aki a sértett megfojtása után két cigarettát elszívott, majd magához vette a sértettnek az asztalon levő 8000 forintját.

A határozat indokolásában kifejtettek szerint a Btk. 322. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja szerinti kifosztás büntettének passzív alanya az erőszak avagy az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása miatt fizikailag vagy pszichikailag olyan állapotban levő személy, aki állapotánál fogva a vagyontárgyai ellen intézett támadást nem képes megakadályozni.

A „személy” — a szó nyelvtani értelmében — embert, egyént, valakinek az egyedi mivoltát, énjét jelenti (Magyar Értelmező Kéziszótár — Akadémiai Kiadó 1985, 1267. old.). Jogi értelemben véve személy az az ember, aki jogképes, vagyis jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat [Ptk. 8. § (1) bek.], az embernek a jogképessége azonban a halálával megszűnik (Ptk. 22. §).

Büntetőjogi értelmét tekintve a megölt ember nem a sértettje, hanem csak a tárgya lehet a bűncselekménynek; minthogy pedig a kifosztás csak személy sérelmére követhető el, a Btk. 322. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja szerinti kifosztás nem valósítható meg a megölt személy sérelmére.

A már megölt sértett nem áll — nem állhat — erőszak hatása alatt, mert személyében, emberi mivoltában az elkövetővel szemben nem kiszolgáltatott, ugyanis megszűnt létezni. A jogképességének ez okból történt megszűnése miatt már tőle nem lehet semmit sem eltulajdonítani, miután a halálának a bekövetkezése folytán a hagyatéka az örökösökre szállt át (Ptk. 598. §). Mindezekből pedig az következik, hogy az elkövető által megölt sértett ingóságainak az eltulajdonítása esetén nem a kifosztás, hanem a lopás valósul meg.

B) A Legfelsőbb Bíróság egy másik határozatában (Bf.V.1729/1997/7. sz.) az aljas indokból elkövetett emberölés büntettével bűnhalmazatban kifosztás büntettének [Btk. 322. § (1) bek. *b*) pont] minősítette annak az elkövetőnek a cselekményét, aki szexuális ajánlatot tett a sértettnek, ennek visszautasítása és az emiatt kialakult dulakodás során egy 20 cm pengé hosszúságú konyhakés-

sel a sértett nyakát elmetszette. A sértett a fejverőér sérülése miatt percekben belül meghalt, a terhelt pedig ezt követően a kést lemosta, majd a sértett zsebéből kivett 1000 forintot.

A Legfelsőbb Bíróság a határozatának az indokolásában — a vagyon elleni bűncselekmény minősítésével kapcsolatban — rámutatott arra, hogy helytálló a terhelt cselekményének kifosztásként értékelése, ugyanis ha az elkövető a sértettet megöli, majd a sértett halálának a bekövetkezése után annak a vagyontárgyát elveszi: ezt a cselekményt — az erkölcsi szempontok miatt is — egységesen kell jogilag értékelni. Mivel az elkövető az általa megvalósított más bűncselekmény hatása alatt álló személy sérelmére követi el a bűncselekményt, ez a magatartás kifosztás büntettként értékelhető.

A legfőbb ügyésznek a jogegységi eljárást kezdeményező indítványából kitűnő álláspontja szerint a B) alatt jelzett legfelsőbb bírósági határozat téves jogértelmezésen alapszik; ugyanakkor az A) alatt jelzett ítéletben foglaltak a helytállóak. A jogegységi tanács nem nyilvános ülésén az indítványozó fenntartotta ezt az álláspontját.

A Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsának abban a kérdésben kellett állást foglalnia: kifosztásnak vagy lopásnak minősül-e a cselekmény, ha az elkövető a sértettet megöli, majd ezt követően az értéktárgyait eltulajdonítja.

A jogegységi tanács a legfőbb ügyész által felvetett kérdésben az alábbiak szerint határozott:

A jelenleg hatályos 1978. évi IV. törvény a rablás és a lopás tényállása közé szükségesnek látta olyan törvényi tényállás beiktatását, amelyet a Btk. 322. §-a szerint „kifosztás” büntettként nevezett el, és a büntetési tételét a lopásénál súlyosabban, a rablásénál viszont enyhébben állapította meg.

Eszerint a kifosztást az valósítja meg, „aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett

a) úgy vesz el mástól, hogy evégből lerészegíti,

b) az általa más bűncselekményelkövetése során alkalmazott erőszak avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt álló személytől vesz el”.

A Btk. 322. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt törvényi tényálláshoz fűzött miniszteri indokolás azt emelte ki, hogy egyrészt az ilyen elkövetési magatartások azért nem alkalmasak a rablás megállapítására, mivel az erőszak avagy az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazása nem a lopás „végett” történik; másrészt azonban az, aki az erőszak vagy fenyegetés hatása alatt álló olyan személytől vesz el valamely dolgot, aki — az elkövető által előidézett állapota folytán — „nem képes a dologelvételel megakadályozni”, a lopásnál súlyosabb bűncselekményért tartozik büntetőjogi felelősséggel.

A Btk. 322. §-a (1) bekezdésének b) pontjával kapcsolatban kialakult ítélkezési gyakorlat egységesnek mondható abban a kérdésben, hogy mindazokban az esetek-

ben, amikor az erőszak vagy fenyegetés alkalmazása önmagában is kimeríti valamely bűncselekmény törvényi tényállását, majd az elkövető az ezt követően kialakult dologelvételei szándéka folytán tulajdonítja el a sértett ingóságát: valóságos (anyagi) bűnhalmazat megállapításának van helye.

Nem egységes azonban a Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlata abban a kérdésben, hogy ha az elkövető által alkalmazott erőszak hatása olyan mérvű, amely a sértett életének — akár egyenes, akár eshetőleges szándékkal való — kioltásával jár, és ezt követően alakul ki a sértett ingóságainak az eltulajdonítására vonatkozó szándéka: a lopás vagy a kifosztás megállapításának van-e helye.

A Legfelsőbb Bíróság a jogegységi eljárás során elbírálásra váró jogi minősítési kérdésben az alábbiakra mutat rá:

A kifosztás büntettként a jogi tárgya kettős: egyrészt a cselekvési szabadság, másrészt pedig a tulajdon, és e kettős jogtárgy védelmét a törvény úgy oldotta meg, hogy elkövetési magatartásként olyan „magatartásfolyamatot” határozott meg a törvényi tényállásban, amelyben a személyiségi jog és a tulajdon elleni támadás szervesen összefonódik.

A kifosztásnak a Btk. 322. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti változata esetén a magatartásfolyamatban a dologelvétele és az ezt lehetővé tevő előzetes cselekmény — az elkövető által más bűncselekmény elkövetése során alkalmazott erőszak avagy az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetés — között nincs meg az a cél- és eszközviszony, amely a magatartásnak rablásként történő értékelését lehetővé tenné; jól elkülöníthető azonban, hogy a véghezviteli magatartás kifejtése során az elkövető a dolog birtokosát olyan állapotba hozza, amely kizárta teszi, hogy a bűncselekmény passzív alanya a vagyoni jogait érő támadással szemben eredményesen védekezhessen, és a passzív alanynak ez az állapota teremti meg az alapját az elkövető számára a dologelvételek.

A Btk. 322. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt kifosztás megállapításának elsődleges feltétele, hogy az elkövető a passzív alany sérelmére olyan cselekményt valósítson meg, amely a Btk. Különös Részében írt valamely bűncselekmény törvényi tényállását kimeríti, továbbá olyan sajátos bűncselekmény legyen, amelynek a törvényi tényállási eleme: az erőszak, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés; és csupán másodlagos feltétele a kifosztásnak a dologelvétele, amely tartalmilag a Btk. 316. §-ának (1) bekezdésében foglalt lopás törvényi tényállásának a megvalósítását jelenti.

A törvényi tényállásban szereplő elkövetési tárgy: az idegen ingó és értékkel bíró dolog, tehát mindenben megegyezik a lopás elkövetési tárgyával, a bűncselekmény sértette pedig az, aki e dolog birtokában van.

A törvényi tényállás szerint ennek a kétmozzanatos bűncselekménynek a megvalósítása keretében a rész-cselekmények időbeli sorrendisége meghatározott; a bűn-

cselekmény első elkövetési magatartásával az elkövető más ellen olyan bűncselekményt valósít meg, amely a sértettel szemben alkalmazott erőszak kifejtésében vagy annak élete vagy testi épsége elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásában áll; a második elkövetési magatartás pedig a jogtalan eltulajdonítás végett történő dologelvéttel.

Az erőszak „valamely személyre közvetlenül ható olyan fizikai erő kifejtése, amely az ellenállást megtöri” (Büntető Kollégium 93. sz. állásfoglalása III/1. pont). Az erőszak az áldozat testi épségét is sértheti és az életét is kiolthatja; a sértett megölése a legsúlyosabb erőszak, és a hatását — a dolog elvételének megakadályozására képes személy kiiktatását — nem befolyásolja, hogy a sértett halála után a polgári jog szempontjából már nem tekinthető „személynek” és a vagyona az örökösére száll.

Az nyilvánvaló, hogy a kifosztás véghezvitelének első elkövetési magatartása szakában — a személyelleni erőszak avagy az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásának az időpontjában — a magatartás kizárólag élő személy ellen irányulhat, de az elkövetési tevékenységet megvalósító második szakaszban — a dologelvéttel időszakában — a sértett állapota már nem igényel külön vizsgáldást. A törvény ugyanis a sértettet ebben az esetben olyan állapotban levőnek tekinti, aki a korábban ellene irányult kényszer folytán a vagyoni érdekei ellen irányuló támadás elhárítására már nem képes. Mindebből az következik, hogy a kifosztás megvalósulása szempontjából közömbös egyrészt, hogy a bűncselekmény sértettje a dologelvéttel időpontjában életben van-e vagy pedig a halála a korábban ellene irányult erőszak folytán ekkor már bekövetkezett, másrészt közömbös az is, hogy az elkövetési magatartás második fázisában, a dologelvéttel időpontjában az elkövető tudata átfogta-e azt a körülményt, hogy a sértett életben van-e vagy sem.

E kétmozzanatos elkövetési magatartással megvalósított bűncselekmény esetén a véghezvitel első és második szakasza nem áll egymással a cél- és eszközcselekmény viszonyában, így nem törvényi egység: összetett bűncselekmény (*delictum compositum*), hanem valóságos (anyagi) bűnhalmazat létesül.

A kifosztás most tárgyalt esetében a dologelvéttel célzatos jellegű, így az csak egyenes szándékkal valósítható meg; ha viszont az elkövető által a más bűncselekmény véghezvitele során alkalmazott erőszak avagy a sértett élete vagy testi épsége ellen intézett közvetlen fenyegetés kifejtésének az időpontjában is fennállott a dolog elvételére irányuló célzat, vagyis az erőszakos magatartás tanúsításának a célja a dologelvéttel lehetővé tétele vagy ennek megkönnyítése volt: az elkövető nem a kifosztást, hanem a rablást valósítja meg.

Nem helytálló tehát az a felfogás, hogy ha az erőszak hatása folytán a sértett az eltulajdonítás időpontjában már az életét veszítette, nem a kifosztás, hanem az ennél lényegesen enyhébb jogi megítélés alá eső lopás, illető-

leg a lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés megállapításának van helye. Ennek az álláspontnak az elfogadása ahhoz a visszas eredményre vezetne, hogy annak az elkövetőnek a vagyon elleni cselekménye, aki a sértettet megöli, majd nyomban ezt követően kifosztja a vagyontárgyaitól, ez utóbbi magatartása — a dolog értéke folytán — esetleg még vagyon elleni bűncselekményt sem valósítana meg, illetőleg ennek a cselekménynek lopásként értékelése lényegesen enyhébb jogi megítélés alá esne; míg ha a cselekmény tárgyi súlyának csökkentett voltát kifejező erőszak viszonylag enyhébb foka hatásában nem eredményezi a sértett életének a kioltását, akkor az azonos elkövetési magatartás a vagyon elleni bűncselekmény súlyosabb jogi értékelését, nevezetesen a kifosztás megállapítását eredményezné (BH 1986/11—443. sz., 1992/12—492. sz.).

Más a helyzet, ha az erőszakban (fenyegetésében), illetőleg a dologelvéttelben megnyilvánuló magatartásfolyamat bármely okból megszakad, vagyis az ölési cselekmény elkövetője nem ezt követően nyomban valósítja meg a dologelvéttel, hanem később megy vissza a helyszínre és a már elhalt sértett ingóságait veszi el: ilyen esetben nem a kifosztás, hanem a lopás megállapításának van helye (BH 1997/7—324. sz., 1997/9—426. sz.).

A kifosztás büntette által védett jogi tárgy kettőssége folytán az egységes magatartásfolyamatnak a szétválasztása a törvény téves értelmezésén alapul. Nyilvánvaló az is, hogy a sértett biológiai halála bekövetkezésének az időpontja csak különös szakképzettséget igénylő és természettudományos szakismerettel rendelkező személy részéről ismerhető fel, amelyre az élet elleni bűncselekményt megvalósító elkövető általában nem képes; annak a felismerése azonban nyilvánvaló számára, hogy az általa alkalmazott erőszak hatása alatt álló személy a helyzeténél fogva már nem képes arra, hogy a vagyoni érdekei ellen irányuló magatartással szemben eredményesen védekezzen.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság büntető jogegységi tanácsa olyan álláspontot foglalt el, amely szerint a Btk. 322. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja szerint minősülő kifosztás büntetetté kell megállapítani nemcsak akkor, ha az elkövető még a sértett életében, hanem akkor is, ha nyomban a sértett megölése után veszi el annak értékeit.

Budapest, 1998. május 15.

Dr. Berkes György s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Kiss Zsigmond s. k.,
előadó bíró

Dr. Demeter Ferencné s. k.,
bíró

Dr. Domokos Jenő s. k.,
bíró

Dr. Kónya István s. k.,
bíró

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata

3/1998. BJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának büntető jogegységi tanácsa az 1998. május 15-én megtartott nem nyilvános ülésen a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettesének indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Nincs akadálya a vétségi eljárásnak, és a védelem nem kötelező, ha a Btk. 24. §-ának (1) bekezdésében felsorolt biológiai okok a terhelt beszámítási képességét nem érintik. A védő kirendelésének szükségességét azonban a Be. 49. §-ának (2) bekezdése alapján különös gonddal kell vizsgálni.

INDOKOLÁS

A Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese a Bs. 29. §-ának (1) bekezdése és 31. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat hozatalát indítványozta a következő kérdésben:

„A Be. 90. §-a (3) bekezdésének *a*) pontja alapján helye van-e vétségi eljárásnak és a Be. 47. §-ának *c*) pontja alapján kötelező-e a védő részvétele a büntetőeljárásban, ha a terhelt kóros elmeállapotú, de ez az állapota a beszámítási képességét nem zárta ki, és nem is korlátozta.”

A jogegységi tanács nem nyilvános ülésén az indítványozó fenntartotta az indítványt.

A legfőbb ügyész képviselője az indítvánnyal kapcsolatos felszólalásában kifejtette, hogy büntető anyagi jogi értelemben csak a Btk. 24. §-ának (1) és (2) bekezdése szerinti, a beszámítási képességet kizáró vagy korlátozó „biológiai okok” tekinthetők kóros elmeállapotnak, és e fogalom meghatározásnak kell érvényesülnie az alaki jogban is. Álláspontja szerint az eljárási törvény rendelkezéseinek alkalmazásakor a kóros elmeállapot anyagi jogi fogalmából kell kiindulni, és ezért a BH 1997/10—474. számú döntéssel ért egyet.

A Veszprém Megyei Bíróság elnöke kezdeményezte jogegységi eljárás megfontolását a megye területén észlelt nem következetes ítélezési gyakorlat miatt. A megyei bíróság elnöke észrevételét a Zirci Városi Bíróság és a Veszprém Megyei Bíróság ellenkező jogértelmezést tartalmazó döntéseire alapozta. A felterjesztéshez mellékelt iratokból megállapíthatóan a városi bíróság a terheltet, mint többszörös visszaesőt, lopás büntette miatt 4 hónapi börtönre és 1 évi közügyektől eltiltásra ítélte. Egyidejűleg a Zirci Városi Bíróság korábbi ügyében engedélyezett felté-

teles szabadságot megszüntette, és megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A Veszprém Megyei Bíróság végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

A hatályon kívül helyezésre eljárási szabálysértés okából került sor. A megyei bíróság ugyanis igazságügyi elmeorvos-szakértő véleménye alapján a tényállást azzal egészítette ki, hogy a terhelt személyiségzavarban szenved, ami kóros elmeállapotnak tekinthető, a pszichopátia körébe tartozik. Erre figyelemmel azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság „eljárási szabályt sértett, amikor a Be. 90. § (3) bekezdésének kötelező rendelkezése ellenére vétségi eljárás szabályai szerint folytatta le az eljárást, a kóros elmeállapotú vádlottal szemben.”

A megyei bíróság által elfogadott elmeorvos-szakértői vélemény szerint a terhelt kiegyensúlyozatlanabb, diszharmonikusan fejlődő személyiség, feszültségkezelési, életvezetési, alkalmazkodási nehézségekkel. Személyiségzavara azonban az elmebetegség szintjét nem éri el, azt meg sem közelíti, nem olyan jellegű és mérvű, amely az ügy tárgyát képező cselekmények vonatkozásában beszámíthatóságát érintené.

A megyei bíróság hatályon kívül helyező végzését indokolva nem tartotta irányadónak a BH 1997/10—474. sz. alatt közzétett eseti döntésben foglaltakat. Álláspontja szerint jóllehet e határozat alapján lehetséges lett volna a vétségi eljárás lefolytatása, de a megyei bíróság nem a jogmagyarázatot, hanem az eljárási törvény 90. §-a (3) bekezdésének *a*) pontját tartotta kötelezőnek és aszerint járt el.

A megyei bíróság elnökének felterjesztése szerint a megyei bíróság hatályon kívül helyező végzése, valamint a Bírósági Határozatokban BH 1997/10—474. sz. alatt közzétett eseti döntés elvi kérdésben ellenkező álláspontot tartalmaz.

A Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettesének indítványa, a kezdeményező által felhozott példán túlmenően, jogirodalmi szemelvényekre is hivatkozott, amelyek a személyiségzavar megítélésével és az ahhoz fűződő eljárási következményekkel foglalkoznak.

A megyei bíróság elnöke által felterjesztett másodfokú végzés, valamint a Bírósági Határozatokban közzétett eseti döntés, illetőleg a felhozott jogirodalmi szemelvények alapozták meg az indítvány kérdésfeltevését.

A jogegységi tanács a nem nyilvános ülésen azt állapította meg, hogy a Be. 90. §-a (3) bekezdésének *a*) pontja, valamint a Be. 47. §-ának *c*) pontja alkalmazásával kapcsolatban a bírói joggyakorlat megosztott azokban az esetekben, amikor a terhelt pszichopata.

A bírói jogalkalmazás egységének a hiánya azonban nem az eljárási törvény rendelkezéseinek, hanem a Btk. 24. §-a (1) bekezdésének — az anyagi jogszabálynak — a téves értelmezésével függ össze.

A jogegységi tanács az ellentétes elvi álláspontok feloldása és az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében szükségesnek találta a jogegységi eljárás lefolytatását.

A hatályos Büntető Törvénykönyv 24. §-ának (1) bekezdése szerint „nem büntethető, aki a cselekményt az elmeműködés olyan kóros állapotában — így különösen elmebetegségben, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, tudatzavarban vagy személyiségzavarban — követi el, amely képtelenné teszi e cselekmény következményeinek felismerésére vagy arra, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.”

A Btk. Általános Részének idézett anyagi jogi rendelkezéséhez a büntetőeljárás törvény 90. §-a (3) bekezdésének a) pontja azt az eljárási következményt fűzi, hogy nincs helye vétségi eljárásnak, ha a terhelt kóros elmeállapotú. A Be. 47. §-ának c) pontja pedig a terhelt kóros elmeállapota esetére kötelezővé teszi a védő részvételét a büntetőeljárásban.

Az indítványra okot adó kezdeményezésben példaként felhozott esetben a megyei bíróság azért észlelt eljárási szabálysértést, mert az elsőfokú bíróság a vétségi eljárás szabályai szerint folytatta le a tárgyalást a kóros elmeállapotú terhelttel szemben. A megyei bíróság a terhelt büntetőjogi beszámítási képességét nem érintő pszichopátiáját kóros elmeállapotként értékelte, és ezért látta akadályt a vétségi eljárás lefolytatásának.

Ezzel szemben a Bírósági Határozatokban 1997/10—474. szám alatt közzétett eseti döntés szerint: „Az a körülmény, hogy az elkövető a beszámítási képességét nem érintő pszichopátiás személyiség szerkezetű, nem teszi kizárttá a vétségi eljárás lefolytatását, és nem teszi kötelezővé védő kirendelését; ha tehát az elsőfokú bíróság a tárgyalást a vétségi eljárás szabályai szerint folytatta le a pszichopátiás személyiség szerkezetű elkövető esetében, és a tárgyalásra védőt nem rendel ki a terhelt részére: ez nem valósít meg feltétlen eljárási szabálységet.”

Az indítvány a kóros elmeállapot büntetőjogi értékelésével kapcsolatban a következő jogirodalmi szemelvényekre hivatkozott:

„A kóros elmeállapot a beszámítási képességet zárja (zárhatja) ki, a beszámítási képesség az ember kétirányú képességének gyűjtőfogalma. Felöleli a felismerési képességet — a cselekmény következményeinek előrelátására kiterjedő képességet — és az akaratit. Az akaratit a képesség magában foglalja az akarat képzésére és az akaratnak megfelelő magatartás tanúsítására vonatkozó képességet. A 24. § (1) bekezdése esetén a beszámítási képesség mindkét oldala kizárt, vagy kizárható lehet.” (A Büntető Törvénykönyv Magyarázata, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1986.)

„A kóros elmeállapot az elkövető beszámítási képességét zárja, illetve zárhatja ki. A beszámítási képesség a bűnösség egyik eleme. A nem beszámítható elkövető cselekménye — bűnössége hiányában — nem bűncselekmény, de »büntetendő cselekménye« miatt — a törvényben határozott feltételek mellett — a kényszergyógykezelése rendelhető el (74. §), és elkobzásnak is helye lehet [77. § (7) bek.]” (Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára, HVG ORAC 58. oldal.)

„A beszámítási képességet a felismerési vagy akaratit. Az akaratit a képesség, vagy mindkettő hiánya zárja ki. A felismerési képesség a tények tudatának és értékelésének általános képességét jelenti. Az akaratit a képesség a törvény megfogalmazása szerint az e felismerésnek megfelelő cselekvésre való képesség. A felismerési és az akaratit a képességet belső okból zárja ki az elmeműködés kóros állapota.” (A Büntető Törvénykönyv Magyarázata, Általános Rész, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1996.)

A Be. 47. §-a azokat a rendelkezéseket tartalmazza, amikor a büntetőeljárásban a védő részvétele kötelező. Ennek egyik esete a Be. 47. § c) pont, amikor a terhelt kóros elmeállapotú. E törvényhellyel kapcsolatban a kommentár a következőket tartalmazza: „A kóros elmeállapot nemcsak akkor teszi kötelezővé a védelmet, ha állapota miatt a terhelt képtelen volt cselekménye következményeinek felismerésére, vagy arra, hogy a felismerésnek megfelelően cselekedjék, hanem akkor is, ha kóros elmeállapota csupán korlátozta beszámítási képességét.” (A Büntetőeljárás Magyarázata, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1982., 146—147. oldal.)

A Btk. 24. §-ának (1) bekezdéséhez a törvényalkotói akaratot tükröző miniszteri indokolás a következő magyarázatot adta: „A büntethetőség akkor kizárt, ha a kóros elmeállapot az elkövetőt képtelenné tette cselekménye következményeinek felismerésére, vagy arra, hogy ennek a felismerésnek megfelelően cselekedjék. A kóros elmeállapot tehát önmagában nem értékelhető beszámítási képességet kizáró okként, másrészt a cselekmény következményeinek felismerésére vagy az ennek megfelelő cselekvésre képtelenség csak akkor zárja ki a beszámítási képességet, ha ez kóros elmeállapot következménye.”

A kóros elmeállapot mértéke és jellege különböző lehet. Ha olyan mértékű, amely nem zárja ki, hanem csak korlátozza az elkövetőt a cselekmény következményeinek felismerésében, vagy abban, hogy ennek megfelelően cselekedjék, a bűncselekmény megvalósul. A beszámítási képesség korlátozott volta azonban csökkenti az elkövető büntetőjogi felelősségét; ennek következménye a büntetés korlátlan enyhítésének lehetősége a 87. § (4) bekezdése szerint.”

A jogirodalomból vett idézetek és a jogalkotói szándék egyöntetűen azt a jogértelmezést alapozzák meg, hogy a Btk. 24. §-ának rendelkezései a kóros elmeállapotnak csak abban az esetben tulajdonítanak a büntetőjogi felelősség szempontjából jelentőséget, ha az elkövető beszámítási képességét érinti. A kóros elmeállapot megállapítása mindig orvosszakértői véleményen alapul. Az anyagi jogi szabály [a 24. § (1) bekezdése] — nem kimerítő jellegű, hanem példálódzó felsorolást ad. Ez következik „az így különösen” kitételből. Az elmebetegség, gyengeelméjűség, szellemi leépülés, tudatzavar vagy személyiségzavar tehát olyan biológiai okok, amelyeknek akkor van büntetőjogi jelentőségük, ha az elkövetőt képtelenné teszik a cselekmény következményeinek a felismerésére, vagy arra, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék, illetve ebben korlátozzák.

A Btk. 24. §-ának (1) bekezdése nem önmagában a szakértő által véleményezett elmebetegségnek stb. tulajdonít jelentőséget, hanem „az elmeműködés olyan kóros állapotának”, amely képtelenné teszi az elkövetőt a cselekmény következményeinek a felismerésére. Az „olyan” szó használata a biológiai okok és a pszichológiai ismérvek közötti konkrét összefüggésre utal, tehát arra kötelezi a jogalkalmazót, hogy ne minden ilyen jellegű elváltozásnak tulajdonítson jelentőséget, hanem csak annak, amely az elkövető beszámítási képességére kihatással van.

A bírói gyakorlat bizonytalansága leginkább a pszichopátia megítélésével kapcsolatban tapasztalható. (Ez merült fel a Veszprém megyei példában is.) Ez arra vezethető vissza, hogy a törvényhely által példálódzóan felsorolt okok közül a személyiségzavar „valójában nem betegség, hanem olyan személyiség, amely a társadalmi elvárások szempontjából elégtelen magatartáshoz vezethet”. (Miniszeri indoklás.) A normalitás határán belül maradó személyiségtől ezért a pszichopátiát a legnehezebb megkülönböztetni. Ugyanakkor a bírói gyakorlat és az elmeorvos-szakértők álláspontja megegyezik abban, hogy a személyiségzavar csak abban az esetben merítheti ki a kóros elmeállapot fogalmát, ha olyan súlyos fokú, amely az elmebetegséghez közelít, vagy azzal egyenértékű, és ezáltal a beszámítási képességet korlátozza, vagy kizárja. A pszichopátia tehát csak patológikus vonások mellett alapozhatja meg a 24. § alkalmazását.

A Legfelsőbb Bíróság két olyan testületi állásfoglalást is alkotott, amelyek a beszámítási képességet kizáró biológiai okok közül ez utóbbit — a pszichopátiát — érintették. A 15. sz. irányelv IV/4. pontja szerint a pszichopátiát a Btk. 24. §-a értelmében akkor kell, illetve lehet figyelembe venni, ha a beszámítási képességet kizárta, illetve korlátozta. Ezek az eseteken kívül a pszichopátia általában még enyhítő körülményként sem értékelhető. A BK 154. sz. állásfoglalás pedig az elkövetők pszichopátiáját csak akkor tartja enyhítő körülményként figyelembe vehetőnek, ha az súlyos fokú patológiás vonásokat mutat.

Jóllehet a Btk. 24. §-ának értelmezésével kapcsolatban a legtöbb probléma a pszichopátiával kapcsolatban fordult elő, a beszámítási képességet érintő biológiai okok értékelését azonos elméleti alapon kell elvégezni, és a törvényhely csak egységesen értelmezhető. Ennek folytán az elmebetegséget, gyengeelméjűséget, szellemi leépülést, tudatzavart és személyiségzavart egyaránt csak akkor lehet e rendelkezés alkalmazása szempontjából figyelembe venni, ha a beszámítási képességet kizárják, vagy korlátozzák.

A gyakorlatban az okozott zavart, hogy a Btk. 24. §-a a „kóros elmeállapot” kifejezést kétféle értelemben használja. Egyfelől az (1) bekezdésében felsorolt biológiai okok gyűjtőfogalma (kóros elmeállapot szűkebb értelemben). Másfelől — a rendelkezés címéből megállapíthatóan — összefoglalja mindazokat a feltételeket, amelyek a beszámítási képességet kizárják, vagy korlátozzák. Ebben a tágabb, büntetőjogi szemléletű értelemben a kóros elme-

állapot a beszámítási képesség pszichológiai ismérveinek hiányát vagy korlátozottságát is magában foglalja.

A büntetőeljárás törvény rendelkezéseinek alkalmazásában, amelyek büntetési vagy vétségi eljárást, illetve kötelező vagy nem kötelező védelmet írnak elő, nem önmagában a Btk. 24. §-ában felsorolt biológiai okoknak (a szűkebb értelemben vett kóros elmeállapotnak) van jelentősége. Ezek egymagukban nem teszik elengedhetetlenné a büntetési eljárás lefolytatását, illetőleg a védő kötelező részvételét, mert nem okvetlenül igénylik a fokozott eljárási garanciákat, illetve nem jelentik azt, hogy a terhelt védekezési képessége csökkent.

A beszámítási képesség érintése nélkül ezek a biológiai okok (tágabb értelemben) kóros elmeállapotként nem értékelhetők, és nem teszik kötelezővé a büntetési eljárás lefolytatását, illetve a védelmet.

Egyébként az ellenkező felfogás — miként a Veszprém Megyei Bíróság döntése — arra az eredményre vezetne, hogy a bűnelkövetők tömege esne el az elbírálás egyszerűsítését lehetővé tevő eljárási intézményektől (mint pl. a tárgyalás mellőzése).

A Be. 47. §-ának *c*) pontja, valamint 90. §-a (3) bekezdésének *a*) pontja, valamint a 9. §-a (3) bekezdése szerint védő részvétele a büntetőeljárásban kötelező, ha a terhelt kóros elmeállapotú. A Be. 90. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja szerint pedig nincs helye vétségi eljárásnak, ha a terhelt kóros elmeállapotú. Az eljárási garanciális intézmények tehát abban az esetben érvényesülnek, ha a Btk. 24. §-ának (1) bekezdésében felsorolt biológiai okok bármelyike az elkövetés időpontjában a terhelt beszámítási képességét kizárta, vagy korlátozta (kóros elmeállapot tágabb értelemben). Ez esetben a védő kirendelése kötelező, és az eljárást a büntetési eljárás szabályai szerint kell lefolytatni.

Más a helyzet azonban akkor, ha az elmebetegség, gyengeelméjűség, szellemi leépülés, tudatzavar vagy személyiségi zavar az elkövető beszámítási képességét nem érintette. Ebben az esetben az elkövetéskor a tettes (részes) a bűncselekmény alanyává vált, mert előrelátási, értékelő és akarati képessége teljes volt. Ennélfogva a biológiai ok és a törvényhely által megkívánt következmény közötti összefüggés hiányzik, ezért nincs helye a kóros elmeállapot megállapításának. A terhelt így nem minősül kóros elmeállapotúnak, ezért vele szemben nincs akadálya a vétségi eljárásnak és — a Be. 47. § *c*) pontja alapján — a védő részvétele sem kötelező az eljárásban.

A terhelt elmebetegsége, gyengeelméjűsége, szellemi leépülése, tudatzavara vagy személyiségzavara — beszámítási képességének érintetlensége mellett is — szükségessé teheti, hogy védelméről a megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező ügyvéd gondoskodjon, ha az eljárás folyamán az valószínűsíthető, hogy érdekeinek védelme és eljárási jogainak maradéktalan érvényesítése csak ezáltal biztosítható. Ennek megítélése mindenkor a büntetőügyben eljáró hatóság feladata. A védőkirendelésre tehát ez esetben nem a kóros elmeállapot miatt, hanem

a Be. 49. §-ának (2) bekezdésében foglaltak szerint kerülhet sor, amennyiben az ott meghatározott feltételek megvalósultak. Ez tehát nem a védőkirendelés kötelező esete, hanem olyan, az elkövető személyétől és az ügy természetétől függő lehetőség, amelynek eldöntése a hatóság belátására van bízva. A védő kirendelése szükségességének különös gonddal történő vizsgálatát azonban a 24. § (1) bekezdésében felsorolt okok megalapozzák.

A jogegységi tanács a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében (Bsz. 27. §) a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, a kifejtett álláspontját tartja a jövőre nézve követendőnek, és az annak ellentmondó döntéseket, így a BH 1984/3—96. számú jogesetet nem tartja irányadónak, mert azt az anyagi jogszabály (Btk. 24. §) rendelkezésével ellenkezőnek, eljárásjogi szempontból pedig tévesnek ítéli.

Budapest, 1998. május 15.

Dr. Berkes György s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Kónya István s. k.,
előadó bíró

Dr. Demeter Ferencné s. k.,
bíró

Dr. Domokos Jenő s. k.,
bíró

Dr. Kiss Zsigmond s. k.,
bíró

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata

4/1998. BJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának büntető jogegységi tanácsa az 1998. május 15-én megtartott nem nyilvános ülésen a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettesének indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A lopás dolog elleni erőszakkal elkövetettnek minősül, ha az elkövető a lopás tárgyának megőrzésére szolgáló készüléket (zárat) nem annak birtokbavételekor, hanem a helyszínről eltávozva, később töri fel.

2. A dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás kísérletét valósítja meg, aki a lopás tárgyát az annak védelmére vagy megőrzésére szolgáló készülékkel (zárral) együtt birtokba veszi, de tettenérés vagy más körülmény folytán azokat nem törí fel.

INDOKOLÁS

A Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese a Bsz. 29. §-ának (1) bekezdése és 31. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat hozatalát indítványozta a következő elvi kérdésben:

„Dolog elleni erőszakkal elkövetettnek [Btk. 316. § (2) bek. *d*) pont] minősül-e a lopás, ha az elkövető a lopás tárgyát az annak védelmére vagy megőrzésére szolgáló dologgal együtt, de anélkül veszi birtokba, hogy e dolog ellen az elvétel előtt vagy azzal egyidejűleg erőszakot alkalmazna.”

A jogegységi tanács nem nyilvános ülésén az indítványozó fenntartotta az indítványt.

A legfőbb ügyész képviselőjének álláspontja szerint a megőrzésre szolgáló készülék vagy zár utólagos feltörése csak akkor minősül dolog elleni erőszaknak, ha érték-megőrző funkciója nem jelképes, hanem valóságos. Az ülésen felszólalva véleményét akként összegezte, hogy az elvétel befejezését követően a dologra kifejtett erőszak már nem értékelhető. Az elkövetési érték megállapításánál pedig a megőrzésre vagy védelemre szolgáló dolog értékét is figyelembe kell venni.

A Vas Megyei Bíróság elnöke kezdeményezte jogegységi eljárás megfontolását a megye területén észlelt következetlen ítélezési gyakorlat miatt. Észrevételeit a Szombathelyi Városi Bíróság és a Vas Megyei Bíróság ellenkező jogértelmezést tartalmazó döntéseivel indokolta. A felterjesztéshez mellékelte iratokból megállapíthatóan a városi bíróság az ügy terheltjét lopás büntettének kísérlete és bűnsegédként elkövetett lopás büntettének kísérlete miatt mint többszörös visszaesőt, 2 év 20 napi börtönbüntetésre, valamint 1 évre a közügyektől eltiltásra ítélte. A Vas Megyei Bíróság az elsőfokú ítéletet annyiban változtatta meg, hogy a terhelt lopás büntettének kísérleteként értékelt cselekményét lopás vétségének minősítette.

A megváltoztatott másodfokú rendelkezés alapjául szolgáló tényállás lényege szerint a terhelt a sértett 30 000 Ft értékű lezárt kerékpárját egy üzlet elől eltulajdonítási szándékkal vette magához, majd azt a szabadon levő keréken tolván egy közeli utcáig haladt, ahol a rendőr tetten érte. A terhelttől egy, a bűncselekmény eszközéül szánt fűrészlapot foglaltak le.

Az elsőfokú bíróság e cselekményt a Btk. 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, és a (4) bekezdésének *b*)/1. pontja szerint minősülő és büntetendő lopás büntette kísérletének minősítette a (2) bekezdésének *d*) pontja alapján.

A megyei bíróság az elsőfokú ítélet e jogi minősítését azért változtatta meg, mert nem látott alapot a dolog elleni erőszak mint minősítő körülmény megállapítására. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a terhelt nem a dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás kísérletét, hanem — az érték szerint minősülő — befejezett lopás vétségét követte el. A megyei bíróság jogi indokolása szerint befejezett a lopás, ha a tulajdonos tényleges uralma a dolgok felett

megszűnt, és nincs abban a helyzetben, hogy azzal rendelkezessék. A kerékpár pedig az eredeti birtokos hatalmából kikerült és az elkövető uralmi körében volt, amikor vele szemben a rendőr intézkedett. Ezáltal a lopás befejezett volt.

A másodfokú bíróság indokolása szerint az újabb ítélezési gyakorlat nem állapítja meg a dolog elleni erőszakot az ilyen és hasonló esetekben, mert a birtokállapot befejezett megváltozása után jogilag már nem értékelhető a megőrzésre szolgáló készülékre kifejtett erőszak.

A megyei bíróság elnökének felterjesztése szerint a másodfokú bíróság határozatával ellenkezőleg több olyan döntést is hoztak, amelynek az volt a lényege, hogy nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe az, aki a megőrzésre szolgáló zárat nem a helyszínen, hanem attól távolabb és később töri fel.

A Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettesének indítványa, a kezdeményező által felvetetteken túl is több eltérő tartalmú döntésre és jogirodalmi álláspontra hivatkozott.

Az indítvány az ellenkező elvi álláspontokat a következők szerint foglalta össze:

A) Dolog elleni erőszakkal elkövetettnek minősül a lopás, ha az elkövető a lezárt tartályban, kazettában vagy megőrzésre szolgáló egyéb dologban elhelyezett értéket úgy tulajdonítja el, hogy az egészet magával viszi, majd a megőrzésre szolgáló zárat vagy készüléket időbelileg és helybelileg elkülönülten utóbb töri fel. (BH 1980/12—463., Büntető Elvi Határozatok 1973—1996. 364. old. 14. pont.)

B) Nem dolog elleni erőszakkal elkövetett, és csak a lopás elkövetési értéke szerint minősül a cselekmény, ha valaki az egész dolgot (pl. egy vaskazettát) lezártan elviszi, és nem a dolog eredeti helyén nyitja fel.

A jogegységi tanács a nem nyilvános ülésen azt állapította meg, hogy a Btk. 316. §-a (2) bekezdésének *d*) pontja szerinti minősítő körülmény megállapításával kapcsolatban az ítélezési gyakorlat megosztott azokban az esetekben, amikor a tárgy birtokbavétele a lopás tárgyának eltulajdonítása érdekében, illetve a megőrzésre szolgáló zárra (készülékre) kifejtett erőszak térben és időben elkülönül.

Az ítélezési gyakorlat egységének a hiánya a Btk. 316. §-a (2) bekezdésének *d*) pontja eltérő értelmezésére vezethető vissza.

A jogegységi tanács az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében szükségesnek találta a jogegységi határozat meghozatalát.

A hatályos Büntető Törvénykönyv 316. §-a (2) bekezdésének *d*) pontja a lopás minősítő körülményeként állapítja meg annak dolog elleni erőszakkal elkövetését. Ezt a minősítő körülményt — ezzel a szóhasználatl — az 1978. évi IV. törvény vezette be, és 1979. július 1-je óta hatályos. A törvényhelyhez fűzött indokolás szerint „a lopásnak dolog elleni erőszak útján elkövetése magában foglalja a helyiségbe vagy ahhoz tartozó bekerített helyre erőszakkal behatolást, továbbá a megőrzésre szolgáló zár vagy készülék feltörését.” Az

indítványban felhozott ellenkező elvi megfontolások ez utóbbi második fordulattal függenek össze.

A Legfelsőbb Bíróság Bf.II.345/1980. számú határozatában kifejtette, hogy „nincs ok az ítékezésben kialakult annak az álláspontnak a megváltoztatására, hogy aki lezárt tartályban, kazettában elhelyezett értéket úgy tulajdonít el, hogy az egészet magával viszi, majd a megőrzésre szolgáló tárgyat vagy készüléket időbelileg és helybelileg elkülönülten töri fel: dolog elleni erőszakkal elkövetett lopásért tartozik büntetőjogi felelősséggel.

Az ettől eltérő álláspont ahhoz a teljesen elfogadhatatlan eredményhez vezetne, hogy annak az elkövetőnek a cselekménye, aki a készüléket vagy zárat a helyszínen töri fel és tartalmát elveszi, de magát a készüléket a helyszínen hagyja, súlyosabb minősítés alá esne, mint annak a magatartása, aki az eltulajdonítani szándékolt ingóságokat az azt magában foglaló lezárt készülékkel vagy tartállyal együtt viszi el [BJD 9197.]’.

A többszörös módosításokkal hatályos Büntető Törvénykönyv első — 1986-ban kiadott — magyarázatába is felvett eseti döntésben kifejtettek a Legfelsőbb Bíróság a mai napig követendőnek tartotta. A BH 1980/12—463. szám alatt a következő döntést tette közzé: „Dolog elleni erőszakkal elkövetettként minősül a lopás, ha az elkövető a lezárt tartályban, kazettában vagy megőrzésre szolgáló egyéb dologban elhelyezett értéket úgy tulajdonítja el, hogy az egészet magával viszi, majd a megőrzésre szolgáló zárat vagy készüléket időbelileg és helybelileg elkülönülten utóbb töri fel.” Ez utóbbi döntés a Büntető Elvi Határozatok (1973—1996.) 364. oldalának 14. pontja alatt tartalmaz iránymutatást a 316. § (2) bekezdésének *d*) pontjával kapcsolatban.

Az indítványozó által eldöntendőnek ítélt elvi álláspontok közül tehát ez utóbbi az, amelyet a Legfelsőbb Bíróság a gyakorlat számára — az eddigiekben — követendőnek tartott.

A jogegységi tanács vizsgálta, hogy az ítélezési tapasztalatok alapján megállapítható-e olyan ok, amely a gyakorlat megváltoztatását indokolná.

Az ellenkező — és már ismertett — álláspont azért nem látja megállapíthatónak a dolog elleni erőszakot, mert abból indul ki, hogy a lopás az eredeti birtokállapot megváltoztatásával — a dolog feletti tényleges uralom megszerzésével — befejezetté vált.

Ez a jogértelmezés a lopás alapesetére helytálló, de a (2) bekezdés *d*) pontja szerinti minősített esetre nem alkalmazható.

A Btk. 316. §-ának (1) bekezdése szerint az követi el a lopást, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. A lopás célzatos bűncselekmény, amely mindig valamilyen vagyoni érték megszerzésére irányul. A lopás tárgyát tulajdonosa (birtokosa) azért védi zárral vagy más készülékkel, hogy az csak számára legyen hozzáférhető. A zár vagy a megőrzésre szolgáló készülék tehát a védett tárgy elvételének akadályja. Az elkövetőnek ezt az akadályt általában fizikai erő kifejtésével — a zár vagy a készülék rendeltetésszerű működtetésével össze

nem férő módon — azért kell leküzdenie, hogy az eltulajdonítani szándékolt tárgyat elvehesse.

A lopás szükséges eleme az elvétel, amely a dolog elleni erőszakkal elkövetésnél ezen a módon valósul meg. A dolog elleni erőszak tehát az elkövetési magatartás része, attól nem különülhet el.

A jogegységi eljárásban vizsgált jogértelmezési kérdést az elvétel büntetőjogi fogalmának értelmezésére lehet eldönteni. A jogegységi tanács álláspontja szerint olyan esetben, amikor az elkövető a lopás tárgyát az annak megőrzésére vagy védelmére szolgáló dologgal együtt veszi birtokba, az elvétel folyamatos, több mozzanató elkövetési magatartás. Első mozzanata az, hogy az elkövető a dolgot a maga egészében birtokba veszi (és a tulajdonos a dolog feletti tényleges uralmat elveszti). Az elkövető azonban csak akkor szerzi meg a teljes uralmat a lopás tárgyán, amikor az annak megőrzésére vagy védelmére szolgáló készüléket (zárat) — erőszakkal — eltávolítja.

Az elvétel az erőszak kifejtése előtt ezért csak megkezdődik. Az értéket tartalmazó, zárral (készülékkel) védett dolog feletti uralom megszerzésével azonban a lopás még nem vált befejezetté. Dogmatikailag téves tehát az a nézet, amely a zárral (megőrzésre szolgáló készülékkel) ellátott dolog birtokállapotának megváltoztatását az elvétel fogalmával és a bűncselekmény befejezettségével azonosítja.

A dolog elleni erőszak alkalmazása az elvétel második mozzanata, mellyel a lopás minősített esetének törvényi tényállása teljes egészében megvalósul. A Btk. 316. §-a (2) bekezdésének *d* pontja szerinti tényállás elemei a dolog elleni erőszak alkalmazásával valósulnak meg hiánytalanul, mert az elkövető az elvételt ezzel fejezi be. Ebből a szempontból viszont közömbös, hogy a tényállási elemek egy helyen és egy időben vagy elkülönülten valósulnak meg.

A kifejtettek közül következik az is, hogy aki — a dolgot birtokba vevő elkövetővel szándékegységben — a lopás tárgyának a megőrzésére vagy védelmére szolgáló készüléket (zárat) eltávolítja, a lopást a birtokba vevővel társtettesként követi el.

A jogegységi tanács alaposnak találta az indítványban foglalt hivatkozást a Kúria 75. számú teljes ülési döntvényében kifejtettekre. Ez a következőket tartalmazza: „A Btk. 336. §-ának 3. pontja alá esik a lopás, ha a lopás céljából a zár vagy a megőrzésre szolgáló egyéb készülék nem az elvétel színhelyén töretett fel (BHT I. 59).” Ez a jogértelmezés száz év múltán is helytálló.

A jogegységi tanács a kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság által kimunkált és Büntető Elvi Határozatokban közzétett döntésben foglalt elvi álláspontot tartja fenn, és a dolog elleni erőszak fogalmának — rendelkező rész szerinti — értelmezését tekinti követendőnek.

A jogalkalmazás számára problémát jelenthet, hogy miként minősüljön annak az elkövetőnek a cselekménye, aki a lopás tárgyát a megőrzésre szolgáló zárral (készülékkel)

együtt viszi el, de tettenérése vagy más ok folytán a dolog elleni erőszak megvalósítása elmarad.

Ebben az esetben a Btk. 316. § (2) bekezdésének *d* pontja szerinti minősített eset kísérletének megállapítása indokolt. Az előzőekben kifejtett elvi álláspontból ugyanis az következik, hogy ilyenkor, a különös részi tényállás minősítő körülmény folytán súlyosabb megítélésű esetének elemei hiánytalanul nem valósultak meg. Tehát az elkövető a minősített törvényi tényállás néhány elemét már megvalósította, de valamennyit nem. Ezáltal a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdte, de nem fejezte be. Cselekménye ezért a súlyosabb megítélésű eset kísérlete, s nem az érték szerint enyhébben elbírálandó befejezett alakzat.

A jogegységi tanács ez utóbbi kérdésben ugyanazt az álláspontot foglalta el, amelyet a törvényhely jogértelmezését illetően már korábban kifejtett. Ezt a BJD 9215. sz. döntés tartalmazza. Eszerint a kormányzárral lezárt segédmotoros kerékpár ellopása esetén dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás kísérlete valósul meg, ha a dolog elvételét követően a dolog elleni erőszak kifejtésére valamilyen külső körülmény folytán nem került sor.

A kifejtettekre figyelemmel a jogegységi tanács a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében (Bsz. 27. §) a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és döntését a Bsz. 32. § (4) bekezdése alapján közzéteszi.

Budapest, 1998. május 15.

Dr. Berkes György s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Kónya István s. k.,
előadó bíró

Dr. Demeter Ferencné s. k.,
bíró

Dr. Domokos Jenő s. k.,
bíró

Dr. Kiss Zsigmond s. k.,
bíró

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter

k ö z l e m é n y e

az „Ipari Park” cím odaítéléséről

Az „Ipari Park” cím elnyerését szolgáló pályázati rendszer működtetéséről szóló 19/1997. (V. 14.) IKIM rendelet szerint 1998-ban meghirdetett pályázatra beérkezett pályázatok értékelése alapján az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter döntött az „Ipari Park” cím viselésére jogosult parkokról, illetve pályázókról.

Az „Ipari Park” cím viselésére jogosult parkok, illetve pályázók:

1. AIRPORT Ipari Park (Tököl)
Pestvidéki Gépgyár Kft.
2. Almásfüzitői Ipari Park (Almásfüzitő)
Tatai Környezetvédelmi Rt.
3. Bakony Ipari Park (Veszprém)
Bakony Ipari Park Kft.
4. Bihari Regionális Ipari Park (Berettyóújfalu)
Bihari Vállalkozási Övezet Menedzser Kft.
5. Bólyi Ipari Park (Bóly)
Bóly Város Önkormányzata
6. Ceglédi Innovációs Centrum és Ipari Park (Cegléd)
MOBILPARK Ceglédi Ipari Park Fejlesztő, Beruházó és Szolgáltató Kht.
7. Csengeri Ipari Park (Csenger)
Csenger Város Önkormányzata
8. Csongrádi Ipari Park (Csongrád)
Csongrád Város Önkormányzata
9. Dunaföldvári Ipari Park (Dunaföldvár)
Dunaföldvár Város Önkormányzata
10. Duna Ipari Park (Pécel)
Pécel Város Önkormányzata
11. ECO-PARK (Bp. XVIII. ker.—Vecsés)
Budapest XVIII. ker. Pestszentlőrinc—Pestszentimre Önkormányzata
12. Első Szegedi Ipari Park (Szeged)
Könnyűszerkezet Építő és Szolgáltató Kft.
13. Észak-pesti Ipari Park (Bp. Főváros és Bp. IV. ker.)
Észak-pesti Ingatlan- és Térségfejlesztési Rt.
14. Fehérgyarmati Ipari Park (Fehérgyarmat)
Fehérgyarmat Város Önkormányzata
15. Fűzfői Ipari Park (Balatonfűzfő)
NITROKÉMIA Rt.
16. Gyulai Ipari Park (Gyula)
Gyula Város Önkormányzata
17. Hatvani Ipari Park (Hatvan)
Hatvan Város Önkormányzata
18. Hódmezővásárhelyi Ipari Park (Hódmezővásárhely)
Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata
19. Jászfényszaru Ipari Centrum (Jászfényszaru)
Jászfényszaru Ipari Centrum Kft.
20. Kalocsai Ipari Park (Kalocsa—Foktő)
Kalocsa Város Önkormányzata
21. Kazincbarcikai Ipari Park (Kazincbarcika)
Kazincbarcikai Iparterületfejlesztő Kft.
22. Kecskeméti Ipari Park (Kecskemét)
Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
23. Keleti Ipari Park (Kaposvár)
Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
24. KÉSZ Ipari Park (Kecskemét)
Könnyűszerkezet Építő és Szolgáltató Kft.
25. Komáromi Ipari Park (Komárom)
Komárom Város Önkormányzata
26. Makói Ipari Park (Makó)
Makó Város Önkormányzata
27. Martfűi Ipari Park (Martfű)
Martfű Város Önkormányzata
28. Mátészalka Ipari Park (Mátészalka)
Mátészalka Város Önkormányzata
29. Multimédia Ipari Park (Fót)
MAFILM Rt.
30. Nagyatádi Ipari Park (Nagyatád)
Nagyatád Város Önkormányzata
31. Nyírbátori Ipari Park (Nyírbátor)
Nyírbátor Városi Önkormányzat
32. Palota Ipari Park (Várpalota)
Palota Park Szolgáltató Kft.
33. Ráckevei Ipari Park (Ráckeve)
Ráckeve Város Önkormányzata
34. Rédcisi Ipari Park (Rédics)
Községi Önkormányzat Rédics
35. Sajóbábonyi Vegyipari Park (Sajóbábony)
Sajóbábonyi Vegyipari Park Kft.
36. Salgótarjáni Városkapu Ipari Park (Salgótarján)
Városkapu Salgótarján Kft.
37. Sárréti Ipari Park (Szeghalom)
Layer Kereskedelmi, Szolgáltató és Ipari Kft.
38. Sátoraljaújhelyi Ipari Park (Sátoraljaújhely)
Sátoraljaújhelyi Ipari Park Kft.
39. Szekszárdi Ipari Park (Szekszárd)
Szekszárdi Ipari Park Kft.
40. Szentés Ipari Park (Szentés)
Szentés Város Önkormányzata
41. TERMINÁL Ipari Park (Páty)
„TERMINÁL” Közép Európai Raktározási Rt.
42. Tiszaújvárosi Ipari Park (Tiszaújváros)
Tiszaújváros-Inveszt Vagyongazdálkodó és Gazdaságfejlesztő Rt.
43. Tuzséri Ipari Park (Tuzsér)
Záhony és Térsége Fejlesztési Kft.
44. VIDEOTON Ipari Park (Veszprém)
VIDEOTON Holding Rt.
45. VIDEOTON Kaposvári Ipari Park (Kaposvár)
VIDEOTON MBKE Elektronikai Kft.
46. Zalaegerszegi Ipari Park (Zalaegerszeg)
Neutronics HTR Technikai Rendszerező Kft.
47. Záhonyi Városi Ipari Park (Záhony)
INMAS Mechatronikai Kft.

Budapest, 1998. június 2.

Dr. Fazakas Szabolcs s. k.,
ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 1998. évi 39. számában kihirdetett, a Levéltári Kollégiumról és a levéltári szakfelügyeletről szóló 19/1998. (V. 13.) MKM rendelet 5. §-ának szövege helyesen:

„5. § (1) A **Kollégium tagjainak** megbízása három évig tart. A megbízás meghosszabbítható.

(2) A **Kollégium elnöke és tagjai** felmerült és igazolt úti- és szállásköltségeik megtérítésére jogosultak, továbbá tiszteletdíjban részesülnek.”

(Kézirathiba)

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent

**A BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV
ÉS A BÜNTETŐELJÁRÁS**

című, A/4 formátumú, 272 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 1998. május 15.

Ára: 1988 Ft áfával.

Megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5190.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendeljük

**A BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV
ÉS A BÜNTETŐELJÁRÁS**

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt a szállítást követő számla kézhezvétele után 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent

AZ ÁLLAMIGAZGATÁSI ELJÁRÁS ÉS A SZABÁLYSÉRTÉS

című, A/4 formátumú, 96 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 1998. május 10.

Ára: 952 Ft áfával.

Megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5190.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendeljük

AZ ÁLLAMIGAZGATÁSI ELJÁRÁS ÉS A SZABÁLYSÉRTÉS

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt a szállítást követő számla kézhezvétele után 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

FELHÍVÁS

Ingyen, teljesen díjtalanul adja Önnek a Hivatalos Hatályos Joganyagot CD lemezen a Magyar Hivatalos Közlönykiadó
Telefon: 117-9999

KÖZLEMÉNY

150 évvel ezelőtt jelent meg az első hivatalos Magyar Közlöny. Erre emlékezve a Magyar Hivatalos Közlönykiadó értesíti tisztelt előfizetőit, hogy 1998 januárjában minden közlöny-előfizetéssel rendelkező ügyfele részére ajándékként megküldi a **CD-JOGÁSZ** hatályos jogszabálygyűjtemény példányát. Ezáltal az előfizetők birtokába kerül az **EGYEDÜLIHIVATALOSHATÁLYOSJOGANYAG**. Az előfizető megismerheti a **CD-JOGÁSZ** előnyeit, használatát, és eldöntheti, hogy megrendeli-e a folyamatos hatályosítást, illetve karbantartást.

A CD lemezen megtalálhatók a *Magyar Köztársaság jogszabályainak mindenkori hatályos szövege mellett* azok Magyar Közlöny-beli *alapszövege*, a köztes *szövegváltozabk* mindegyike, a *bírósági határozatok* és egy folyamatosan karbantartott *iratmintatár*.

1998 folyamán várható az APEH közleményekkel, a vámtarifák folyamatosan frissített jegyzékével és statisztikai jelzőszámrendszerek gyűjteményével való kiegészítés.

A **CD-JOGÁSZ** program biztosítja a *megbízható, egyszerű és gyors keresést*, a szövegek és kiegészítő információik szabad megjelenítését és nyomtatását, a szövegek vágólapos átemelését WINDOWS rendszerű szövegkezelőkbe. Keresni lehet évszám(tól—ig), sorszám(tól—ig), kibocsátó(k), szövegtípus(ok), megjelenés helye, hatályossági szempontok szerint tetszőlegesen kombinálva ezeket a teljes szöveges (bármely szóra vagy szórészletre) kereséssel. Minden jogszabályhoz tartalmi fa (rajzos, működő tartalomjegyzék), kapcsolati fa (a módosító vagy kapcsolódó jogszabályok működő jegyzéke), információs lap és változatlista tartozik. A **CD-JOGÁSZ** lehetőséget kínál saját megjegyzések, könyvjelzők elhelyezésére és a szövegek különböző pontjai közti ugrások felépítésére.

A **CD-JOGÁSZ** hatályos jogszabálygyűjtemény használatához pontosan arra van szükség, ami bármely WINDOWS program használatához szükséges. Természetesen szükség van CD meghajtóra és lehetőség szerint egy jobb minőségű nyomtatóra.

A **CD-JOGÁSZ** nem csak egy CD lemez adatállományokkal és kereső programmal, hanem teljes körű szolgáltatás. Kézikönyv, beépített segítség és forrádrót szolgáltatás tartozik közvetlenül a vásárlói csomaghoz. Lehetőség van felhasználói és rendszergazda oktatásra, és

a CD-JOGÁSZ éves előfizetője lehetőséget kap a Magyar Hivatalos Közlönykiadó
— kábel — on line rendszerének kedvezményes használatára.

Magyar Hivatalos Közlönykiadó

ELŐFIZETÉSIFELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOSÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint az üzleti élet híreit. Emellett a lapban fizető hirdetések is megjelennek. Térítési díj ellenében közzé tesszük — többek között — az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, tb-önkormányzatok, kamarák, helyi önkormányzatok egyházak, különböző képviseletek közleményeit. Fizetett hirdetésként — akár színes oldalakon is — helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is. Ószintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő gyors, pontos és rendezett formában történő közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címén, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357.; faxszám: 118-6668. Éves előfizetési díja: 5376 Ft áfával. Egy példány ára 24 oldalig 110 Ft áfával, utána 8 oldalanként 28 Ft áfával.

A **HIVATALOSÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a Kiadó közlönnyboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOSÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj

fél évre: 2688 Ft áfával

egy évre 5376 Ft áfával

Számlát kérek a befizetéshez

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Kiss Elemér. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: Nyéki József vezérigazgató.

Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 118-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 117-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönnyboltjában.

Éves előfizetési díj: 33 264 Ft. Egy példány ára: 70 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 35 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407